

รายงานการวิจัย

การศึกษาผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

โดย

อาจารย์ ดร. พิณพจน์ คงวิจิตรต์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุษบา บัวสมบุรณ์

สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

พ.ศ. 2563

**The Study of Program Learning Outcomes for the Philosophy of Education Program
in Teaching Thai Language, Faculty of Education Silpakorn University**

By

Pinpon Kongwijit, Ph.D.

Busaba Buasomboon, Ph.D., Asst. Prof.

Teaching Thai Language Division,

The Department of Curriculum and Instruction

**This Research was Supported by The Department of Curriculum and Instruction
Faculty of Education, Silpakorn University**

2020

ชื่อเรื่อง	การศึกษาผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ชื่อผู้วิจัย	อาจารย์ ดร.พิณพนธ์ คงวิจิตรต์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษบา บัวสมบุรณ์
หน่วยงานที่สังกัด	สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
แหล่งทุนอุดหนุนการวิจัย	ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีที่พิมพ์เผยแพร่	2563

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ดังกล่าว ดำเนินการวิจัยโดยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับหลักสูตรจำนวน 6 คน มาสนทนากลุ่ม เพื่อกำหนดผลลัพธ์ที่คาดหวังของหลักสูตร แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังมีทั้งหมด 11 ข้อ ได้แก่ 1. อธิบายทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์การสอนภาษาไทย 2. อธิบายประเด็นหรือแนวโน้มทางการสอนภาษาไทย 3. อภิปรายเกี่ยวกับภาษาและวรรณคดีเพื่อการสอนภาษาไทย 4. พัฒนาหลักสูตรเพื่อการสอนภาษาไทยในบริบทต่าง ๆ 5. ออกแบบการสอนภาษาไทยในบริบทต่าง ๆ 6. ใช้แหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ที่เป็นภาษาอังกฤษในการอ้างอิงทางวิชาการ 7. ผลงานวิจัยทางการสอนภาษาไทยที่ได้รับการตีพิมพ์ในระดับชาติหรือนานาชาติ 8. สร้างองค์ความรู้ใหม่ทางการสอนภาษาไทยจากการวิจัย 9. นำทักษะการคิดอย่างสร้างสรรค์มาใช้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น 10. ทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วยความรับผิดชอบและมีจิตสาธารณะ และ 11. มีจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ ได้แก่ ไม่ลักลอบการวรรณกรรม และไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง 2) ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรมีคุณภาพรายชื่อในระดับดีถึงดีมาก

คำสำคัญ : ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต การสอนภาษาไทย

Title: The Study of Program Learning Outcomes for the Philosophy of Education Program in Teaching Thai Language, Faculty of Education Silpakorn University

Researchers: Pinpon Kongwijit (Ph.D.)
Asst. Prof. Busaba Buasomboon (Ph.D.)

Organization: Teaching Thai Language Division, The Department of Curriculum and Instruction, The Faculty of Education, Silpakorn University

Research Grant Source: The Faculty of Education, Silpakorn University

Year of Publication: 2020

Abstract

The purposes of this research were to study the learning outcomes for the Philosophy of Education Program in Teaching Thai Language, Faculty of Education Silpakorn University and to evaluate those learning outcomes. This research was conducted by having 6 stakeholders in the group discussion to determine the expected learning outcomes of the program and then, brought to a professional to assess the quality. The results indicated that I) there were 11 expected learning outcomes; 1. To explain the theories related to Thai language teaching 2. To describe the issues and trends in Thai language teaching 3. To discuss Thai language and literature for Thai language teaching 4. To develop Thai language teaching curriculum in various contexts 5. To design in Thai language teaching in various contexts 6. To utilize diverse information sources in English for academic references 7. To conduct a research in Thai language teaching that has been published in national or international paper 8. To create new knowledge in Thai language teaching from conducting a research 9. To implement creative thinking skills to work with others 10. To work with responsibility and public consciousness with others and 11. To have academic and professional ethics; no plagiarism and do not distort the facts II) The quality of the learning outcomes for the Philosophy of Education Program in Teaching Thai Language, Faculty of Education Silpakorn University were good and very good in each items

Keyword : Program Learning Outcomes, Philosophy of Education Program,
Teaching Thai Language

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่องการศึกษาผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา การสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรนี้ ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากภาควิชา หลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวนเงิน 25,000 บาท ผู้วิจัยจึง ขอบพระคุณยิ่งที่ส่งเสริมการสนับสนุนทางวิชาการ

อีกทั้ง ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่มีส่วนช่วยให้งานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรทิพย์ แข็งขัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สำเนียงงาม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย อาจารย์ ดร.อุบลวรรณ ส่งเสริม อาจารย์ ดร.สรภัส น้าสมบูรณ์ และอาจารย์ ดร.กิงกาญจน์ บุณสินวัฒนกุล ข้อคิดเห็นในทางวิชาการ ของท่านล้วนมาเติมเต็มงานวิจัยนี้ให้มีประโยชน์ในทางวิชาการสูงที่สุด

ขอขอบพระคุณผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholder) กับหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา การสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่กรุณาใช้เวลาอันมีค่ามาร่วมสนทนากลุ่ม (focus group) เพื่อกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง ซึ่งเป็นแม่บทในการพัฒนาหลักสูตรตาม แนวคิดการประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN-QA) ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.สายวรุณ สุทธโรทก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กมลพัทธ์ ใจเยือกเย็น อาจารย์ ดร.รัชนีญา กลิ่นน้ำหอม อาจารย์ ดร.สิระ สมนาม ดร.ชยพร กระจ่างทอง ดร.ดวงใจ บุญยะภาส

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยชิ้นนี้จะมีประโยชน์ในทางวิชาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักสูตร ที่พัฒนาขึ้นนี้ จะสามารถพัฒนานักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชา การสอนภาษาไทยให้เป็นดุษฎี บัณฑิตที่มีคุณสมบัติสอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนด และเป็นผู้นำด้านการเรียนการสอน ภาษาไทยทั้งในระดับชาติและสากลต่อไป

พิณพนธ์ คงวิจิตร
บุษบา บัวสมบูรณ์

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	
สารบัญภาพ	
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
คำถามวิจัย	4
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
นิยามศัพท์	4
ขอบเขตการวิจัย	5
ประโยชน์ที่ได้รับ	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
การศึกษาแบบเน้นผลลัพธ์	8
ระบบเครือข่ายการประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยอาเซียน	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	26
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	31
การศึกษาเบื้องต้น	31
การออกแบบวิจัย	31
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	32
การพัฒนาเครื่องมือวิจัย	32
การเก็บรวบรวมข้อมูล	35
การวิเคราะห์ข้อมูล	36
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	36
บทที่ 4 ผลการวิจัย	37
ผลการศึกษาผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	37
สาขาวิชาการสอนภาษาไทย	
ผลการประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	49
สาขาวิชาการสอนภาษาไทย	
บทที่ 5 อภิปรายผลการวิจัย	51
อภิปรายผลการวิจัย	51
ข้อเสนอแนะ	58
รายการอ้างอิง	59

สารบัญ (ต่อ)

ภาคผนวก	65
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ	66
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	71
ภาคผนวก ค การวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือวิจัย	77
ประวัติผู้วิจัย	81

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	รายละเอียดการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร	45
2	ผลการประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยโดยผู้ทรงคุณวุฒิ	49

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	รูปแบบเครือข่ายการประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยอาเซียน	17
2	การประกันคุณภาพของ AUN-QA ระดับหลักสูตร ฉบับที่ 1	18
3	การประกันคุณภาพของ AUN-QA ระดับหลักสูตร ฉบับที่ 2	18
4	การประกันคุณภาพของ AUN-QA ระดับหลักสูตร ฉบับที่ 3	18

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้ระบุความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาในมาตราที่ 9 วรรค 3 ความว่า ให้ “มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา” ด้วยเหตุนี้ หน่วยงานด้านการศึกษาก็จำเป็นต้องมีการกำหนดมาตรฐานทางการเรียนรู้ขึ้น เพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณสมบัติตามมาตรฐานซึ่งเป็นที่ยอมรับได้ตามหลักการทางวิชาการ

มาตรฐานการจัดการเรียนรู้เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในการเรียนการสอน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) มีจุดมุ่งหมายในการกำหนดมาตรฐานโดยทั่วไปคือเพื่อให้การจัดการเรียนรู้นั้น ๆ มีมาตรฐานและก่อให้เกิดความชัดเจนว่าจะพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ไปในทิศทางใด ทั้งยัง ถือเป็นความรับผิดชอบที่จะทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐาน และเน้นย้ำให้ครูต้องจัดการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐาน มีคุณภาพการบริหารจัดการ มีคุณภาพด้านการจัดสถานศึกษาให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ มีอัตลักษณ์ของสถานศึกษา และมีกิจกรรมหรือโครงการที่ส่งเสริมและตอบสนองต่อนโยบายของรัฐ นอกจากนี้ มาตรฐานยังเป็นแนวทางให้สาธารณชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้การสนับสนุน ส่งเสริมสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ได้เพื่อให้คุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นไปตามความคาดหวังของชุมชน ด้วยเหตุนี้ จึงกล่าวได้ว่ามาตรฐานเป็นสิ่งจำเป็นในการจัดการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน

สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ อาเซียน (association of south east asian nations: asean) เป็นองค์กรระหว่างประเทศ ซึ่งประกอบด้วยประเทศบรูไนดารุสซาราม กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย เมียนมาร์ ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทยและเวียดนาม เป็นองค์กรหนึ่งที่เห็นความสำคัญของการพัฒนามาตรฐานทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาขึ้น ดังปรากฏว่ามีการกำหนดกลุ่มเครือข่ายการประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยอาเซียน (asean university network quality assurance: aun-qa) ขึ้น

เครือข่ายการประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยอาเซียน ก่อตั้งขึ้นภายใต้เครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนซึ่งเป็นความร่วมมือทางการอุดมศึกษาของประเทศสมาชิกกลุ่มอาเซียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างกลไกการประกันคุณภาพและมาตรฐานอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยสมาชิกให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน (ฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2561) การประกันคุณภาพโดยใช้เกณฑ์ดังกล่าว จึงเป็นข้อกำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาในกลุ่มสมาชิกอาเซียนต้องมีการกำหนดมาตรฐานของหลักสูตรขึ้น เพื่อช่วยรักษา ปรับปรุง เสริมสร้างการเรียนการสอนและการทำวิจัยให้มีมาตรฐานทางวิชาการ และมีความทัดเทียมจนสามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาและแข่งขันได้ในระดับภูมิภาคและระดับโลก (สำนักประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2556)

เกณฑ์มาตรฐานประการหนึ่งของเครือข่ายการประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยอาเซียน คือ ให้มีการกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (program learning outcomes: plo) ซึ่งเกิดจากการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาด้านนั้น ๆ เช่น ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับหลักสูตร ศิษย์เก่า วิทยุทัศน์ พันธกิจ และอื่น ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อจัดการศึกษา ดังระบุไว้ในเกณฑ์มาตรฐานที่ 1 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร ดังนี้ (asean university network, 2015)

เกณฑ์คุณภาพที่ 1 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร รายละเอียดดังนี้

1.1 การกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังต้องสะท้อนถึงวิสัยทัศน์และพันธกิจของมหาวิทยาลัย

1.2 หลักสูตรต้องแสดงผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจากบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา โดยทุกรายวิชาในหลักสูตรควรออกแบบมาให้ตอบสนองต่อผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1.3 หลักสูตรต้องมีผลการเรียนรู้ที่คาดหวังครอบคลุมทั้งความรู้และทักษะเฉพาะทาง รวมถึงความรู้และทักษะทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาอื่น ๆ เช่น การเขียน การพูด การแก้ปัญหา เทคโนโลยี สารสนเทศ ทักษะการทำงานเป็นทีม เป็นต้น

1.4 หลักสูตรต้องกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังไว้อย่างชัดเจน และสะท้อนถึงความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

เมื่อพิจารณาเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น พบว่า ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรนี้มีลักษณะเป็นมาตรฐานการศึกษาอย่างหนึ่ง ซึ่งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรจะต้องดำเนินการเพื่อกำหนดผลการเรียนรู้ที่เหมาะสม เพราะจะเป็นทิศทางหลักในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการอย่างแท้จริง

มหาวิทยาลัยศิลปากรเป็นสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐที่เห็นความสำคัญของการเป็นสมาชิกของสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ อาเซียน ทั้งยังเห็นความสำคัญของการขยายการประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยอาเซียน จึงเสนอให้หลักสูตรการศึกษาต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณสมบัติสอดคล้องกับเกณฑ์ของการประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยอาเซียน ผลการดำเนินการพบว่าหลายหลักสูตรที่ได้เริ่มปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับเกณฑ์ดังกล่าวแล้ว

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งกำหนดวิสัยทัศน์ว่าเป็น “องค์กรแห่งการสร้างสรรค์ มีความเป็นเลิศ และเป็นผู้นำทางวิชาชีพ (organization of creativity, excellence and professional) ในการผลิต พัฒนาบัณฑิตและบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพ คุณธรรม นำสังคม มีความเป็นมืออาชีพ เป็นผู้นำการวิจัยและบริการการศึกษาในระดับมาตรฐานสากล” และกำหนดวัตถุประสงค์หนึ่ง คือ การจัดการศึกษาทุกระดับอย่างมีคุณภาพ ได้มาตรฐานในระดับสากล (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2563) จึงได้เห็นความสำคัญของการใช้ระบบเครือข่ายการประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยอาเซียนในการประกันคุณภาพของหลักสูตร ดังมีข้อมูลพบว่ากำหนดให้บุคลากรในสังกัดเข้าประชุมรับฟังแนวทางการทำหลักสูตรในรูปแบบ AUN-QA เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2561 ณ ห้องประชุมทัศนีย์ ไผ่จันทร์ อาคารโสมสวัสดิ์ ผลของการประชุมดังกล่าวทำให้สาขาวิชาการสอนภาษาไทยได้ตระหนักและเริ่มปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับเกณฑ์ดังกล่าว

การดำเนินการของสาขาวิชาการสอนภาษาไทยคือได้มีการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ให้สอดคล้องกับระบบเครือข่ายการประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยอาเซียนแล้ว ดังปรากฏว่าหลักสูตรระดับปริญญาโทดังกล่าวผ่านการอนุมัติจากสภามหาวิทยาลัยในการประชุมครั้งที่ 5/2556 เมื่อวันที่ 15 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2562 ด้วยเหตุที่การดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตรระดับปริญญาโทได้เสร็จสิ้นตามประสงค์และมีการรับนักศึกษาเข้ามาศึกษาในหลักสูตรดังกล่าวแล้ว สาขาวิชาการสอนภาษาไทยจึงดำริที่จะพัฒนาหลักสูตรระดับปริญญาเอกให้สอดคล้องกับระบบเครือข่ายการประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยอาเซียนต่อไป

การพัฒนาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยได้นั้น เมื่อพิจารณาตามกระบวนการของระบบเครือข่ายการประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยอาเซียนแล้ว จำเป็นต้องมีการหาผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร ซึ่งจะมีลักษณะเป็นมาตรฐานแม่บทในการกำหนดรายละเอียดอื่น ๆ ของหลักสูตรขึ้นก่อน ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรเป็นไป

ตามข้อกำหนด ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการวิจัยครั้งนี้ขึ้น เพื่อให้ได้มาซึ่งผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรที่มีมาตรฐานและสอดคล้องต่อความต้องการต่าง ๆ ซึ่งเป็นบริบททางการศึกษา และจะนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยที่มีคุณภาพต่อไป ทั้งนี้ เพื่อมุ่งหมายในการพัฒนาบัณฑิตให้มีคุณสมบัติเทียบพร้อมในวิชาชีพ และมีคุณภาพตามเกณฑ์ที่ยอมรับได้ในระดับอาเซียน ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาความเป็นพลเมืองอาเซียนที่มีคุณภาพต่อไป

4. คำถามวิจัย

1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยคืออะไร
2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยมีคุณภาพหรือไม่ อย่างไร

5. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย
2. เพื่อประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

6. นิยามศัพท์

หลักสูตร หมายถึง หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในกระบวนการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งได้มาจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ศิษย์เก่า มาตรฐานวิชาชีพครู วิทยาลัยน้อมมหาวิทยาลัยศิลปากร พันธกิจมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาลัยน้อม คณะศึกษาศาสตร์ พันธกิจคณะศึกษาศาสตร์ ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มาตรฐานผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ และทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต

7. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นเพียงการกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งเป็นเพียงองค์ประกอบแรกของกระบวนการพัฒนาหลักสูตรฯ ตามระบบเครือข่ายการประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยอาเซียนเท่านั้น

ประชากรในการวิจัย คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้แทนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับหลักสูตรฯ จำนวน 6 คนซึ่งเป็นผู้แทนจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านวรรณคดีไทย กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาและภาษาศาสตร์ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย กลุ่มผู้แทนศิษย์เก่า กลุ่มผู้แทนผู้ใช้บัณฑิตและกลุ่มผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ กลุ่มละ 1 คน ทั้งนี้ จำนวนผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม (focus group) ผู้วิจัยกำหนดขึ้นตามแนวคิดของ Sweet (1999) ที่กล่าวว่า การดำเนินการสนทนากลุ่มควรมีขนาดของผู้ร่วมสนทนาจำนวน 6-8 คน

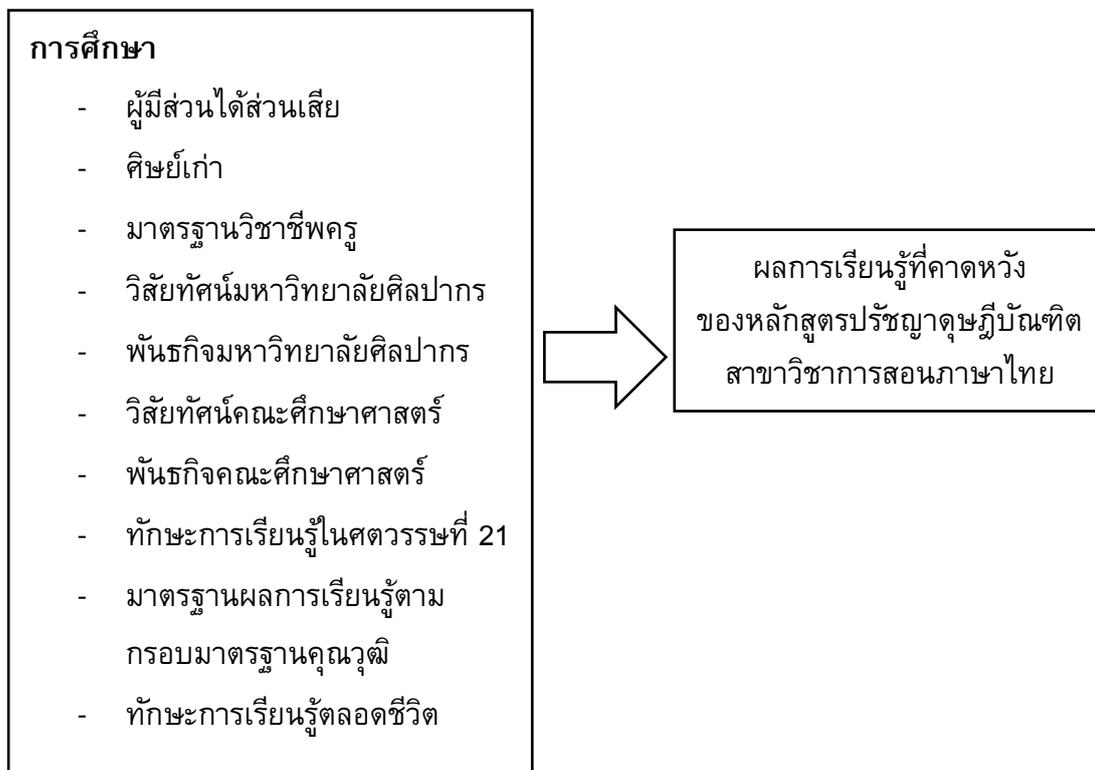
การเก็บข้อมูลวิจัยดำเนินการก่อนเสนอหลักสูตรต่อสภามหาวิทยาลัยศิลปากร คือ ช่วงเดือน ธันวาคม พ.ศ. 2562 – กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563

8. ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยที่มีคุณภาพ
2. นักศึกษาในหลักสูตรหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานที่กำหนด

3. เป็นแนวทางในการกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ซึ่งเป็นมาตรฐานที่ 1 ในการพัฒนาหลักสูตรตามระบบเครือข่ายประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยอาเซียน

9. กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการศึกษาผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา การสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องใน ประเด็นต่าง ๆ รายละเอียดดังนี้

1. การศึกษาแบบเน้นผลลัพธ์

1.1 ความหมายและความสำคัญ

1.2 ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้แบบเน้นผลลัพธ์

1.3 การพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดการศึกษาแบบเน้นผลลัพธ์

1.4 อิทธิพลที่มีผลต่อการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้

1.5 การประเมินหลักสูตรแบบเน้นผลลัพธ์

2. ระบบเครือข่ายการประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยอาเซียน

2.1 ความเป็นมาของระบบเครือข่ายการประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยอาเซียน

2.2 การประกันคุณภาพระดับหลักสูตร

2.3 เกณฑ์การประกันคุณภาพหลักสูตรตามแนวคิด aun-qa

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการหลักสูตรการสอนภาษาไทยระดับอุดมศึกษา

3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบการประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยอาเซียน

การศึกษาแบบเน้นผลลัพธ์

1. ความหมายและความสำคัญ

ผลลัพธ์การเรียนรู้ คือ เป้าหมายสูงสุดที่จะเป็นหลักฐานของการเรียนรู้ ซึ่งบ่งบอกถึงความสามารถของผู้เรียนหลังเรียนจบแล้วว่าได้เรียนรู้อะไร เข้าใจและสามารถทำอะไรได้บ้าง (Davis, 2003; Shoikova and Krumova, 2010) ผลลัพธ์การเรียนรู้ช่วยให้ครูอธิบายแก่นักเรียนได้อย่างแม่นยำว่าคาดหวังอะไรกับนักเรียน ช่วยให้นักเรียนเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เนื่องจากนักเรียนรู้ว่าการเรียนมีเป้าหมายอย่างไร และทำให้นักเรียนสามารถคาดหวังว่าจะได้รับอะไรจากการเรียนรู้และทำให้เกิดความสนใจในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น สำหรับครู ผลลัพธ์การเรียนรู้จะช่วยให้ครูสามารถกำหนดเนื้อหาที่จะใช้สอนได้อย่างถูกต้อง ออกแบบสื่อการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เลือกกลวิธีการเรียนการสอนได้เหมาะสม ให้ข้อมูลผู้ร่วมงานว่าจะมีส่วนร่วมในการออกแบบผลการเรียนอย่างไร สร้างแบบประเมินโดยใช้ผลลัพธ์การเรียนรู้และเลือกใช้วิธีการประเมินได้อย่างเหมาะสม (Jenkins and Unwin, 2001 อ้างใน Harden, 2002)

ส่วนการจัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ (outcomes-based education) เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการแสดงผลออกถึงความสำเร็จของผู้เรียน ผลลัพธ์ของการจัดการศึกษา คือ ผลของการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถแสดงออกได้อย่างชัดเจนตามที่ผู้สอนกำหนด อาจเป็นการกระทำ (action) พฤติกรรม ความสามารถ (performances) ซึ่งสะท้อนถึงศักยภาพของผู้เรียนในการใช้เนื้อหาความรู้ (content) สารสนเทศ (information) แนวคิด (ideas) และเครื่องมือ (tools) มาประมวลกันจนก่อให้เกิดความสำเร็จเป็นผลงานเชิงประจักษ์ Spady (1993 อ้างใน ภาสพงษ์ ผิวพอใช้, 2555) เน้นย้ำว่าสิ่งที่ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างประสบผลสำเร็จ (what) สำคัญกว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นเมื่อไหร่ (when) และเกิดขึ้นอย่างไร (how) สอดคล้องกับที่ Lorenzen (1999) กล่าวว่าการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์เป็นการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผลงานของผู้เรียนว่าผู้เรียนสามารถทำอะไรได้หลังจากเรียนจบหลักสูตร โดยคุณสมบัติของสิ่งที่จะเป็นผลลัพธ์ ประกอบด้วย ความชัดเจน ความเป็นรูปธรรม และเป็นสิ่งที่ผู้เรียนสามารถแสดงออกให้เห็นได้

2. ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้แบบเน้นผลลัพธ์

นักวิชาการได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการเรียนรู้แบบเน้นผลลัพธ์ไว้จำนวนมาก สามารถประมวลสรุปได้ว่ามีลักษณะสำคัญดังต่อไปนี้ (Glathorn, 1993; Harden, 2002; Spady อ้างใน Keenan, 2013; Kaliannan and Chandran, 2009)

1. มีการออกแบบผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นขั้นตอนแรก
2. มีการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ชัดเจนและแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขทางสังคมและแสดงผลดังกล่าวก่อนจบหลักสูตร
3. มีกรอบการทำงานที่เชื่อมโยงอย่างชัดเจนของผลลัพธ์ของหลักสูตร และหน่วยที่มาจกผลลัพธ์การเรียนรู้
4. กระบวนการจัดการเรียนการสอนหลากหลายวิธีและล้าวมุ่งตอบสนองต่อผลลัพธ์การเรียนรู้
5. มีการอ้างอิงหลักเกณฑ์การประเมินที่สอดคล้องกับมาตรฐานการทำงาน การรับรอง และรายงานผล
6. ระบบการจัดการเรียนการสอนและการจัดกลุ่มมีความเหมาะสมที่จะอำนวยความสะดวกในการพัฒนาการเรียนรู้รายบุคคล
7. มีการเพิ่มเติมบทเรียนแก่ผู้เรียนที่ยังไม่มีคุณลักษณะตามผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง

3. การพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดการศึกษาแบบเน้นผลลัพธ์

นักวิชาการได้อธิบายถึงวิธีการในการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดการศึกษาแบบเน้นผลลัพธ์จำนวนมาก ซึ่งมีความแตกต่างกันในรายละเอียดปลีกย่อย สามารถประมวลแนวคิดดังกล่าวได้รายละเอียดดังต่อไปนี้

Glathorn (1993) ได้นำเสนอขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดการเรียนรู้แบบเน้นผลลัพธ์ ดังนี้

1. กำหนดผลลัพธ์ (identify exit outcomes) เป็นขั้นในการกำหนดผลลัพธ์ของหลักสูตรที่คาดหวังว่าเมื่อนักเรียนเรียนจบหลักสูตรแล้ว นักเรียนมีความสามารถตามกำหนด สามารถทำได้โดยการวิเคราะห์ทักษะและความรู้ที่นักเรียนจำเป็นต้องมีเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในการเรียน

2. กำหนดผลลัพธ์ของโปรแกรม (identify program outcome) การกำหนดผลลัพธ์ของโปรแกรมนี้ ไม่ควรเป็นการกำหนดอยู่บนเนื้อหาตายตัว แต่ควรเป็นผลลัพธ์ที่สะท้อนพฤติกรรม การเรียนรู้ อย่างซับซ้อนและรู้แจ้ง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ผลลัพธ์	คือ	ความสามารถในการเรียน
ผลลัพธ์โปรแกรม	คือ	เขียนอย่างชัดเจนและหลากหลายตามความต้องการของผู้อ่าน

3. กำหนดผลลัพธ์ของรายวิชา (identify course outcomes) เป็นการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ของแต่ละรายวิชาที่จะนำไปสู่ผลลัพธ์ของโปรแกรม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ผลลัพธ์โปรแกรม	คือ	เขียนอย่างชัดเจนและหลากหลายตามความต้องการของผู้อ่าน
----------------	-----	---

ผลลัพธ์รายวิชา	คือ	เขียนความเรียงที่มีใจความหลักและใจความสนับสนุนที่มีเหตุผล
----------------	-----	---

4. การกำหนดผลลัพธ์ของหน่วย (identify unit outcome) เป็นการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ที่จะนำไปสู่ผลลัพธ์ของรายวิชา

5. การกำหนดผลลัพธ์ของบทเรียน (identify lesson outcome) เป็นการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ของแต่ละบทเรียนที่จะนำไปสู่ผลลัพธ์ของหน่วยการเรียนรู้

Smith (2001) นำเสนอแนวคิดการออกแบบหลักสูตรแบบเน้นผลลัพธ์รายละเอียด ดังนี้

1. กำหนดสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากบทเรียน โดยเลือกผลลัพธ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ให้คำจำกัดความหรืออธิบายผลลัพธ์นั้น พร้อมกับจัดระดับของผลลัพธ์การเรียนรู้
2. ออกแบบวิธีการประเมินผลที่ทำให้แน่ใจว่าจะสามารถประเมินว่าผู้เรียนเกิดผล การเรียนรู้ตามที่ได้กำหนดไว้หรือไม่

Spady (1994 อ้างใน ภาสพงศ์ ผิวพอใช้, 2555) อธิบายว่า ผลลัพธ์การเรียนรู้ควรเป็นเรื่องที่ผู้เรียนทุกคนสามารถใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตจริงเมื่อสำเร็จการศึกษา การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ต้องมีความชัดเจนในสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนทำ และวัตถุประสงค์ของหลักสูตรควรมาจากการวิเคราะห์สิ่งที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนว่าต้องรู้หรือสามารถทำอะไรได้ หลังจากจบรายวิชาหรือโปรแกรมการเรียน ซึ่งมี

ความแตกต่างกับหลักสูตรแบบเน้นสมรรถนะตรงที่หลักสูตรแบบเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ให้ความสำคัญกับทักษะในลักษณะบูรณาการ ขณะที่หลักสูตรแบบเน้นสมรรถนะให้ความสำคัญกับทักษะเฉพาะแต่ละด้าน ซึ่งผู้ที่เรียนจบจากโปรแกรมการศึกษานั้นต้องทำได้ ทั้งนี้ ผลลัพธ์การเรียนรู้นั้นต้องเป็นการเรียนรู้ของผู้เรียนที่สามารถแสดง สานิตหรือสังเกตได้อย่างชัดเจน โดยต้องสะท้อนให้เห็นองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ คือ 1) สิ่งที่คุณเรียนได้รู้ 2) สิ่งที่คุณเรียนทำได้จริงหลังจากที่มีความรู้ และ 3) ความเชื่อมั่นในการแสดงสิ่งที่คุณได้รู้ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือได้ผลลัพธ์ตามที่กำหนด

Mukhopadhyay and Smith (2010) ได้นำเสนอแนวทางการออกแบบหลักสูตรตามแนวคิดการศึกษาแบบเน้นผลลัพธ์ ดังนี้

1. กำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ชัดเจน
2. ออกแบบหรือกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียน โดยทั่วไปนิยมใช้กรอบแนวคิดของ Miller ได้แก่ การแบ่งระดับผลสัมฤทธิ์ออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ 1) รู้ 2) รู้ได้อย่างไร 3) แสดงอย่างไร และ 4) ทำได้
3. ออกแบบกิจกรรมที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ได้ตามผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้

4. อิทธิพลที่มีผลต่อการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้

การพัฒนาหลักสูตร จำเป็นต้องศึกษาอิทธิพลที่มีต่อการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ที่มีคุณภาพต่อการพัฒนาผู้เรียนในหลักสูตร ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาพบว่า อิทธิพลที่มีผลต่อการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ ซึ่งเป็นเกณฑ์คุณสมบัติข้อที่ 1 ในการพัฒนาหลักสูตร ปรัชญาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย สามารถจำแนกได้ 2 ลักษณะคือ อิทธิพลทางสังคมและอิทธิพลทางการศึกษา รายละเอียดดังนี้

1. อิทธิพลทางสังคม มีรายละเอียดดังนี้ (สังัด อุทรานันท์, 2532; ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2556; ณัฐพงศ์ชัย ไทรพงษ์พันธ์, 2557)

1.1 การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง กล่าวคือ การเปลี่ยนแปลงนโยบายทางการเมืองของรัฐบาลอาจมีผลโดยตรงต่อการปรับหลักสูตร เช่น นโยบายของรัฐบาลที่จะให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีแท็บเล็ต (tablet) ย่อมทำให้วิธีการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงไปเป็นต้น นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองยังอาจส่งผลทางอ้อมต่อการปรับหลักสูตรได้เช่นกัน เช่น การเคลื่อนไหวทางการเมืองของประชาชน เป็นต้น

1.2 ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ กล่าวคือ โลกในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอันเนื่องมาจากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ หากหลักสูตรไม่มีการปรับเปลี่ยนย่อมทำให้หลักสูตรนั้น ๆ ล้าหลังต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก ดังนั้น หลักสูตรจึงต้องปรับให้เข้ากับความเจริญทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เช่น มีการใช้ระบบออนไลน์ในการเรียนการสอน ซึ่งจะส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา

1.3 การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม กล่าวคือ สังคมมีความเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทั้งด้านวัฒนธรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ความเชื่อ ฯลฯ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีผลต่อการดำรงชีวิตของคนในสังคมนั้น ๆ หลักสูตรซึ่งได้จัดทำขึ้นในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง หากมิได้มีการปรับปรุงแก้ไข ย่อมทำให้เกิดความล้าหลังและไม่สามารถตอบสนองต่อสภาพปัญหาและความต้องการของคนในสังคมได้

1.4 การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ กล่าวคือ โครงสร้างทางเศรษฐกิจมีผลต่อการปรับหลักสูตร หากประเทศไทยต้องการพัฒนาจากยุคเกษตรกรรมมาสู่อุตสาหกรรม หลักสูตรก็ต้องปรับปรุงเพื่อให้เอื้อต่อโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่กำลังแปรเปลี่ยนไป

2. อิทธิพลทางการศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

2.1 วิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งระบุว่าศิลปากรเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำแห่งการสร้างสรรค์ (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2563)

2.2 วิสัยทัศน์คณะศึกษาศาสตร์ ซึ่งระบุว่าองค์กรแห่งการสร้างสรรค์ มีความเป็นเลิศ และเป็นผู้นำทางวิชาชีพ (organization of creativity, excellence and professional) ในการผลิต พัฒนาบัณฑิตและบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพ คุณธรรม นำสังคม มีความเป็นมืออาชีพ เป็นผู้นำการวิจัยและบริการการศึกษาในระดับมาตรฐานสากล (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2563)

2.3 พันธกิจคณะศึกษาศาสตร์ ซึ่งกำหนดไว้ดังนี้ (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2563)

1) ผลิตบัณฑิตที่มีความเป็นเลิศในวิชาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม

2) ส่งเสริมความเป็นผู้นำในการสร้างสรรค์องค์ความรู้ด้านการศึกษา การวิจัย นวัตกรรมทางการศึกษา

3) อนุรักษ์ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาไทยไปสู่ประชาคมทั้งในระดับภูมิภาคและระดับสากล

4) ให้บริการวิชาการด้านศึกษาศาสตร์และด้านอื่น ๆ ที่
เกี่ยวข้องและเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้เพื่อสังคม

5) จัดการศึกษาทุกระดับอย่างมีคุณภาพได้มาตรฐานเป็นที่
ยอมรับในระดับสากล

2.4 ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งกำหนดไว้ดังนี้ (partnership for
21st century skills, 2009)

- 1) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม
- 2) ทักษะชีวิตและการทำงาน
- 3) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี

2.5 มาตรฐานการศึกษาของมหาวิทยาลัยศิลปากร มาตรฐานที่ 1 ด้าน
ผลลัพธ์ผู้เรียน ซึ่งกำหนดไว้ดังนี้

1) เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและความรอบรู้ด้าน
ต่างๆ ในการสร้างสัมมาอาชีพ ความมั่นคงและคุณภาพชีวิตของตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม มี
ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีคุณธรรม ความเพียรและยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ

2) เป็นผู้ร่วมสร้างนวัตกรรม มีทักษะศตวรรษที่ 21 และ
ความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการประยุกต์และบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาหรือแก้ไข
ปัญหา มีคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและของโลก สามารถ
สร้างโอกาสและเพิ่มมูลค่าให้กับตนเอง ชุมชน สังคม และประเทศ

3) เป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ชุมชน
สังคม และประเทศ ยึดมั่นในความถูกต้อง รู้คุณค่าและรักษาความเป็นไทย มีความเป็นพลเมืองโลก

2.6 มาตรฐานผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ซึ่งประกอบด้วย

- 1) คุณธรรมจริยธรรม
- 2) ความรู้
- 3) ทักษะทางปัญญา
- 4) ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
- 5) ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้
เทคโนโลยีสารสนเทศ
- 6) ทักษะการจัดการเรียนรู้

2.7 ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งประกอบด้วย (สุบิน ไชยยะ, พงษ์
ศิริบรรณพิทักษ์ และปิยพงศ์ สุเมตติกุล, 2558)

1) ทักษะการคิด ประกอบด้วย 4 ทักษะย่อย ได้แก่ ทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการคิดเชิงวิพากษ์ ทักษะการคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ ทักษะการคิดคำนวณ และทักษะการคิดแก้ปัญหา

2) ทักษะการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 ทักษะย่อย ได้แก่ ทักษะการรู้สารสนเทศ ทักษะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ทักษะการทำงานเป็นทีมและการมีมนุษยสัมพันธ์ และทักษะการวิจัย 3) ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ประกอบด้วย 2 ทักษะย่อย ได้แก่ ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และทักษะการสื่อสาร

1.5 การประเมินหลักสูตรแบบเห็นผลลัพธ์

การประเมินหลักสูตรเป็นการพิจารณาคุณค่าของหลักสูตรโดยการรวบรวมข้อมูลและใช้ข้อมูลจากการวัดด้วยวิธีการต่าง ๆ มาพิจารณาและสรุปว่าหลักสูตรนั้น ๆ มีคุณค่าอย่างไร หรือบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดหรือไม่ หรือมีส่วนใดที่ต้องการปรับปรุงแก้ไข (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2537, ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2557; ชวลิต ชูกำแพง, 2559)

การประเมินหลักสูตรสามารถดำเนินการได้ในหลายรูปแบบ จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าสามารถจำแนกรูปแบบหลักสูตรได้ดังนี้

1. รูปแบบของการประเมินหลักสูตรใหม่ เป็นการประเมินผลก่อนนำหลักสูตรไปใช้ เช่น รูปแบบการประเมินหลักสูตรด้วยเทคนิคการวิเคราะห์แบบปุยแซงค์ (puissance analysis technique)

2. รูปแบบของการประเมินหลักสูตรในระหว่างหรือหลังการใช้หลักสูตร สามารถแบ่งเป็นกลุ่มย่อย ๆ ได้เป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

2.1 แบบยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก เป็นรูปแบบการประเมินที่จะประเมินว่าหลักสูตรมีคุณค่ามากน้อยเพียงใด ผลที่ได้รับเป็นไปตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ เช่น รูปแบบการประเมินหลักสูตรของไทเลอร์ (Ralph W. Tyler) รูปแบบการประเมินหลักสูตรของแฮมมอนด์ (Robert L. Hammond) เป็นต้น

2.2 แบบไม่ยึดเป้าหมาย เป็นรูปแบบการประเมินตามความเป็นจริงโดยไม่ลำเอียงและไม่นำความคิดของผู้ประเมินเป็นตัวกำหนด จึงมีอิสระในการประเมิน เช่น รูปแบบการประเมินหลักสูตรของสคริฟเวน (Michael Scriven)

2.3 แบบยึดเกณฑ์เป็นหลัก เป็นรูปแบบการประเมินที่ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญในการตัดสินคุณค่าของหลักสูตรโดยใช้เกณฑ์เป็นหลัก เช่น รูปแบบการประเมินหลักสูตรของสเตค (Robert E. Stake)

2.4 แบบช่วยในการตัดสินใจ เป็นรูปแบบการประเมินที่เน้นการทำงานเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการเสนอผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ๆ อย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจของผู้บริหารหลักสูตร เช่น รูปแบบการประเมินหลักสูตรของโพรวัส (Malcolm Provus) รูปแบบการประเมินหลักสูตรของสตัฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam) รูปแบบการประเมินหลักสูตรของ ดอริส โกว์ (Doris T. Gow) เป็นต้น

ทั้งนี้ การวิจัยฉบับนี้ เน้นการประเมินโดยยึดเกณฑ์เป็นหลัก และเกณฑ์ที่ใช้ประเมินคือเกณฑ์ที่กำหนดไว้โดยระบบเครือข่ายการประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยอาเซียน (asean university network quality assurance: aun-qa)

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินหลักสูตร อาจใช้เครื่องมือต่อไปนี้

- 1) แบบสอบถาม เพื่อใช้ประเมินความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องที่มีต่อหลักสูตร เช่น นักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคคลในชุมชน
- 2) แบบสัมภาษณ์ เพื่อใช้เก็บข้อมูลในรายละเอียดเชิงลึก
- 3) แบบบันทึกรายการหรือแบบบันทึกประจำวัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นการบรรยายเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างตรงไปตรงมาเหมือนการฉายภาพต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยอาจกระทำในรูปแบบของสมุดจดหมายเหตุประจำวันหรือบันทึกประจำวัน ข้อมูลจากแบบบันทึกรายการหรือแบบบันทึกประจำวันนี้มีความเป็นอัตนัยและอาจปะปนด้วยข้อคิดเห็นจำนวนมาก แต่ก็ยังเป็นหลักฐานที่แสดงภาพที่เกิดขึ้นจริงและสามารถนำมาวิเคราะห์ได้
- 4) แบบสังเกต เพื่อใช้พิจารณาพฤติกรรมเฉพาะอย่างที่ปรากฏ โดยเฉพาะ การประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ในระดับชั้นเรียน โดยครูอาจเป็นผู้ประเมินเกี่ยวกับสัดส่วนของเวลากับเนื้อหาพฤติกรรมของผู้เรียนเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ เป็นต้น
- 5) แบบทดสอบ เพื่อใช้พิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนว่าสอดคล้องเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่
- 6) แบบประเมินผลงานผู้เรียน หมายรวมถึงการตรวจสอบแบบฝึกหัดและผลงานต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการตอบสนองของนักเรียนจากการเป็นผู้ใช้หลักสูตรนั้น ๆ

ระบบเครือข่ายการประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยอาเซียน

1. ความเป็นมาของระบบเครือข่ายการประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยอาเซียน

เครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (asean university network หรือ aun) ตั้งขึ้นเมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2538 ตามมติของที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 4 ที่ประเทศสิงคโปร์ เมื่อเดือนมกราคมพ.ศ. 2535 เพื่อส่งเสริมความร่วมมือด้านการศึกษา และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของภูมิภาคอาเซียน ในระยะแรกประกอบด้วยมหาวิทยาลัยผู้ก่อตั้ง 11 แห่ง จาก 6 ประเทศสมาชิกอาเซียน ได้แก่

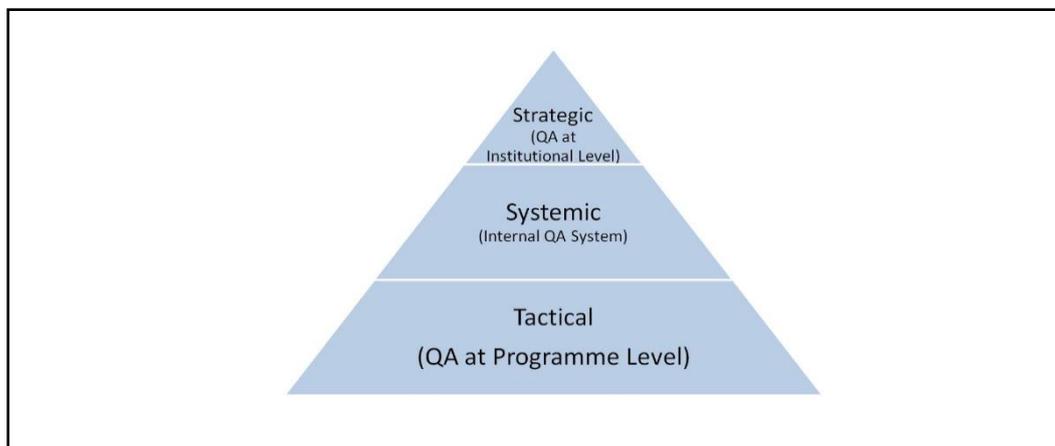
1. มหาวิทยาลัยแห่งชาติบรูไน
2. มหาวิทยาลัยอินโดนีเซีย
3. มหาวิทยาลัยกัจจามาตา
4. มหาวิทยาลัยเซนส์ มาเลเซีย
5. มหาวิทยาลัยมาลายา
6. มหาวิทยาลัยฟิลิปปินส์
7. มหาวิทยาลัยเดอ ลา แซล
8. มหาวิทยาลัยแห่งชาติสิงคโปร์
9. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีนันทยาง
10. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ
11. มหาวิทยาลัยบูรพา (อุษณีย์ ศรีธัญรัตน์, 2556)

การจัดการศึกษามีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและมีหลายองค์กรที่เข้ามามีบทบาทต่อการจัดการศึกษา ดังนั้น การประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นวิธีการหนึ่งในการตรวจสอบคุณภาพทางการศึกษา ดังที่ปฏิญญาโลกว่าด้วยการอุดมศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งให้มีการประเมินเชิงคุณภาพ โดยคำนึงถึงการศึกษาในระดับอุดมศึกษาอย่างหลากหลายมิติ คือ รวมทั้งกิจกรรมการเรียนการสอน การทำวิจัย ความเชี่ยวชาญทางวิชาการ การทำงานร่วมกับผู้อื่น อาคารสถานที่ ผู้เรียน วัสดุอุปกรณ์ สนับสนุนการเรียนรู้ การให้บริการทางวิชาการและสิ่งแวดล้อมทางการศึกษา การประเมินดังกล่าวหมายรวมถึงการประเมินตนเองภายในและการประเมินภายนอกจากผู้ทรงคุณวุฒิอย่างเปิดเผย เพื่อให้เกิดการสนับสนุนและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา

เครือข่ายการประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยอาเซียน (asean university network quality assurance : aun-qa) ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาดังกล่าว จึงก่อตั้งขึ้นในปี พุทธศักราช 2541 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างกลไกการประกันคุณภาพและมาตรฐานอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยสมาชิกให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยได้กำหนดมิติการประกันคุณภาพเป็น 3 มิติ ได้แก่

- 1) strategic หมายถึง การประกันคุณภาพระดับสถาบันการศึกษา
- 2) systemic หมายถึง การประกันคุณภาพระบบการประกันคุณภาพภายใน

3) tactical หมายถึงการประกันคุณภาพระดับโปรแกรมหรือระดับหลักสูตร ความสัมพันธ์ระหว่างมิติทั้งสาม สามารถแสดงได้ดังแผนภาพต่อไปนี้ (คณะวิทยาการจัดการ และสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา, 2561)

ภาพที่ 1 รูปแบบเครือข่ายการประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยอาเซียน

ระดับการการประกันคุณภาพข้างต้นนี้ เครือข่ายการประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยอาเซียนได้อธิบายเพิ่มเติมว่าการประกันคุณภาพภายในนั้นเป็นการให้ความมั่นใจว่าสถาบัน ระบบหรือหลักสูตรมีนโยบายและกลไกที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และมาตรฐานของตนเอง ส่วนการประกันคุณภาพภายนอกซึ่งดำเนินการโดยองค์กรหรือบุคคลจากภายนอกสถาบันนั้น ผู้ประเมินจะประเมินการดำเนินงานของสถาบัน ระบบหรือหลักสูตรเพื่อตัดสินว่าตรงกับมาตรฐานที่ได้แจ้งไว้หรือไม่

รูปแบบของ aun-qa นี้ สามารถปรับใช้ได้กับมหาวิทยาลัยในอาเซียน ซึ่งเป็นแนวทางเดียวกับกรอบประกันคุณภาพทั้งในระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติ

2. การประกันคุณภาพระดับหลักสูตร

รูปแบบการประกันคุณภาพตามเกณฑ์ aun-qa ระดับหลักสูตรมุ่งเน้นองค์ประกอบหลัก 3 ด้าน คือ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิต (asean university network, 2015) โดยรูปแบบการประกันคุณภาพระดับหลักสูตรตามเกณฑ์ aun-qa นี้ มีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่อง ดังปรากฏข้อมูลการพัฒนา รูปแบบ aun-qa ระดับหลักสูตรถึง 3 ฉบับ รายละเอียดดังนี้ (คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา, 2561)

ภาพที่ 2 การประกันคุณภาพของ aun-qa ระดับหลักสูตร ฉบับที่ 1

ภาพที่ 3 การประกันคุณภาพของ aun-qa ระดับหลักสูตร ฉบับที่ 2

ภาพที่ 4 การประกันคุณภาพของ aun-qa ระดับหลักสูตร ฉบับที่ 3

ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้มีนโยบายให้จัดรูปแบบที่ 3 ซึ่งเป็นรูปแบบล่าสุดในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับเกณฑ์ดังกล่าวซึ่งต้องเริ่มจากการกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ซึ่งได้มาจากความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholder) จากนั้น จึงเป็นกระบวนการต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อหลักสูตร และส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์และการพัฒนาผู้เรียนตามลำดับ

3. เกณฑ์การประกันคุณภาพหลักสูตรตามแนวคิด aun-qa

เครือข่ายการประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยอาเซียน (asan university network quality assurance : aun-qa) ได้กำหนดเกณฑ์การประกันคุณภาพหลักสูตรตามแนวคิด aun-qa มีจำนวน 11 ด้าน แต่ละด้านมีเกณฑ์คุณภาพแยกย่อยอีกหลายข้อ รายละเอียดดังนี้ (คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา, 2561; asean university network, 2015)

1. เกณฑ์คุณภาพที่ 1 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ประกอบด้วย

1.1 การกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังต้องสะท้อนถึงวิสัยทัศน์และพันธกิจของมหาวิทยาลัย ซึ่งนักศึกษาและบุคลากรจะต้องทราบถึงวิสัยทัศน์และพันธกิจของมหาวิทยาลัยด้วย

1.2 หลักสูตรแสดงผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจากบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา โดยทุกรายวิชาในหลักสูตรควรออกแบบมาให้ตอบสนองต่อผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และต้องสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร

1.3 หลักสูตรมีผลการเรียนรู้ที่คาดหวังครอบคลุมทั้งความรู้และทักษะเฉพาะทาง (ที่เกี่ยวข้องกับความรู้ในสาขาวิชา) รวมถึงความรู้และทักษะทั่วไป (บางครั้งเรียกว่าทักษะที่จำเป็นต่อการทำงาน) ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาอื่น ๆ เช่น การเขียน การพูดการแก้ปัญหา เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะการทำงานเป็นทีม เป็นต้น

1.4 หลักสูตรกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังไว้อย่างชัดเจน และสะท้อนถึงความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

2. เกณฑ์คุณภาพที่ 2 ข้อกำหนดของหลักสูตร ประกอบด้วย

2.1 มหาวิทยาลัยควรมีการสื่อสาร เผยแพร่ข้อกำหนดของหลักสูตรและรายละเอียดของวิชา รวมถึงข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรทุกหลักสูตร เพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับรู้

2.2 ข้อกำหนดของหลักสูตรและรายละเอียดของวิชาต้องแสดงถึงผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ซึ่งประกอบไปด้วย ความรู้ ทักษะ และเจตคติ ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงกระบวนการเรียนการสอน ที่ทำให้บรรลุผลการเรียนรู้ วิธีการวัดประเมินผลที่แสดงถึงการบรรลุผล รวมไปถึงความสัมพันธ์ของหลักสูตรและองค์ประกอบในการเรียน

3. เกณฑ์คุณภาพที่ 3 โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร ประกอบด้วย

- 3.1 หลักสูตรกระบวนการจัดการเรียนการสอนและวิธีการวัดประเมินผลนักศึกษาที่มีความเชื่อมโยงและเอื้อ ประโยชน์ให้แก่กัน เพื่อนำไปสู่ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
- 3.2 หลักสูตรถูกออกแบบมาให้ตรงกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง โดยแต่ละรายวิชาในหลักสูตร มีส่วนช่วยให้หลักสูตรบรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
- 3.3 หลักสูตรมีการจัดเรียงรายวิชาอย่างเป็นระบบ เป็นลำดับและบูรณาการ
- 3.4 หลักสูตรแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์และความก้าวหน้าของรายวิชาอย่างชัดเจนตั้งแต่ รายวิชาพื้นฐาน รายวิชาระดับกลาง ไปจนถึงรายวิชาเฉพาะทาง
- 3.5 โครงสร้างของหลักสูตรมีความยืดหยุ่นเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนในสาขาเฉพาะทาง รวมถึงมีการนำเอาสถานการณ์การพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับสาขามาปรับเข้ากับหลักสูตร
- 3.6 มีการทบทวนหลักสูตรเป็นระยะเพื่อให้แน่ใจว่าหลักสูตรมีความสัมพันธ์กัน และทันสมัยอยู่ตลอดเวลา

4. เกณฑ์คุณภาพที่ 4 กลยุทธ์ในการเรียนการสอน ประกอบด้วย

- 4.1 กลยุทธ์การเรียนและการสอนเป็นไปตามปรัชญาการศึกษาของมหาวิทยาลัย ซึ่งปรัชญาการศึกษานี้หมายถึงแนวความคิดในการกำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนว่าผู้เรียนควรต้องเรียนรู้อะไรบ้างและเรียนรู้อย่างไร นอกจากนี้ ปรัชญาการศึกษายังบอกถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษา บทบาทหน้าที่ของผู้สอน ผู้เรียนรวมทั้งเนื้อหาและกลยุทธ์ในการสอนด้วย
- 4.2 ทั้งผู้เรียนและผู้สอนเข้าใจว่าการเรียนรู้มีคุณภาพ (quality learning) ถือเป็นกลยุทธ์ในการเรียนซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและบรรลุผลการเรียนรู้
- 4.3 คุณภาพของการเรียนรู้ขึ้นอยู่กับวิธีการเรียน แนวคิดที่ผู้เรียนมีต่อการเรียน กลยุทธ์การเรียนที่ผู้เรียนเลือกใช้ รวมถึงความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ของตนเอง
- 4.4 การเรียนรู้ที่มีคุณภาพให้ความสำคัญต่อหลักการเรียนรู้ กล่าวคือ ผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้ได้ดีเมื่อรู้สึกผ่อนคลาย อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และมีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมคิด
- 4.5 ผู้สอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนสำนึกถึงความรับผิดชอบต่อการเรียนโดยต้องสร้างสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอนที่เอื้อให้ผู้เรียนแต่ละคนมีส่วนร่วมต่อกระบวนการเรียนรู้ อีกทั้ง

มีหลักสูตรที่ยืดหยุ่นและเอื้อให้ผู้เรียนสามารถเลือกเนื้อหารายวิชา แผนการศึกษา กลวิธีในการประเมินผล รูปแบบและระยะเวลาในการเรียนได้

4.6 กลยุทธ์การเรียนการสอนควรมีส่วนช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จักวิถี แสวงหาความรู้และปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (เช่น การตั้งคำถามอย่างสร้างสรรค์ มีทักษะในการรับและใช้ข้อมูล การนำเสนอแนวความคิดใหม่ ๆ และลงมือปฏิบัติ เป็นต้น)

5. เกณฑ์คุณภาพที่ 5 การประเมินผู้เรียน ประกอบด้วย

5.1 การประเมินครอบคลุมถึงการรับเข้านักศึกษาใหม่ การประเมินผู้เรียนอย่างต่อเนื่องระหว่างการศึกษา และการสอบก่อนสำเร็จการศึกษา

5.2 ในการสนับสนุนให้เกิดความสอดคล้องเชิงโครงสร้าง ควรใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลาย ที่สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง การประเมินควรวัดผลสัมฤทธิ์ของผลการเรียนรู้ทั้งหมดที่ ปรากฏอยู่ในผลการเรียนที่คาดหวังของหลักสูตรและรายวิชาวิธีการและเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน ควรมีการกำหนดล่วงหน้า เพื่อวัตถุประสงค์ในการประเมินผลวินิจฉัย การประเมินผลระหว่างเรียน และการประเมินผลสรุป

5.3 การประเมินผู้เรียน รวมถึงช่วงเวลาการประเมิน วิธีการประเมิน การกำหนดเกณฑ์ประเมิน การกระจายน้ำหนักการประเมิน ไปจนถึงเกณฑ์การให้คะแนนและการตัดเกรด ควรทำให้ชัดเจน และสื่อความที่เกี่ยวข้องได้

5.4 กำหนดมาตรฐานที่ใช้ในแผนการประเมินอย่างชัดเจนและสอดคล้องกับหลักสูตร

5.5 นำกระบวนการและวิธีการประเมินมาใช้เพื่อเป็นการยืนยันการประเมินผู้เรียนมีความสมเหตุสมผล น่าเชื่อถือ และดำเนินการโดยเที่ยงธรรม

5.6 ควรระบุความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงของวิธีการประเมินระบุเป็นลายลักษณ์อักษรและมีการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ และนำไปใช้ทดสอบและพัฒนาแนวทางประเมินใหม่ ๆ ได้ รวมทั้งมีการพัฒนาวิธีการประเมินผลแบบใหม่ ๆ และนำไปใช้ในการทดสอบเปิดเผยให้ผู้เรียนรับรู้ถึงสิทธิ์เกี่ยวกับกระบวนการอุทธรณ์

6. เกณฑ์คุณภาพที่ 6 คุณภาพของบุคลากรสายวิชาการ ประกอบด้วย

6.1 มีการวางแผนทั้งในระยะสั้นและระยะยาวในการบริหารจัดการบุคลากรสายวิชาการ รวมถึง การสืบทอดตำแหน่ง การเลื่อนตำแหน่ง การจัดสรรบุคลากร การสิ้นสุดตำแหน่ง

และแผน การเกษียณอายุการทำงานเพื่อให้แน่ใจว่าคุณภาพและปริมาณของบุคลากรสายวิชาการ
ตอบสนองต่อความต้องการด้านการศึกษ วิจัย และบริการวิชาการ

6.2 มีการตรวจสอบและติดตามอัตราส่วนบุคลากรสายวิชาการต่อจำนวน
นักศึกษาและภาระงานที่ได้รับเพื่อพัฒนาคุณภาพด้านการศึกษ วิจัย และบริการวิชาการ

6.3 มีการระบุและประเมินความสามารถของบุคลากรสายวิชาการ บุคลากรที่มี
ความสามารถจะต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1) ออกแบบและจัดกระบวนการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตร
2) นำกระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลายมาใช้ และเลือกวิธีการ
ประเมินที่เหมาะสมให้บรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

3) พัฒนาและใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนได้หลากหลาย
4) ตรวจสอบและประเมินความก้าวหน้าด้านการสอนและรายวิชาที่ตนเอง
สอนได้

5) มีการให้ข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับการสอนของตนเอง และ 6) มีการทำ
วิจัยและจัดหาบริการที่เป็นประโยชน์แก่ผู้มีส่วนได้เสีย

6.4 การสรรหาและการเลื่อนตำแหน่งบุคลากรสายวิชาการยึดตามระบบ
คุณธรรม โดยพิจารณาจากการสอน การทำวิจัย และบริการวิชาการ

6.5 การกำหนดบทบาทและความสัมพันธ์ของบุคลากรสายวิชาการชัดเจนและ
เป็นที่เข้าใจตรงกัน

6.6 มีการมอบหมายงานที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ ประสบการณ์และ
ความเชี่ยวชาญ

6.7 บุคลากรสายวิชาการทุกคนต้องรับผิดชอบต่อมหาวิทยาลัยและผู้มีส่วนได้
เสียขององค์กร โดยคำนึงถึงเสรีภาพทางวิชาการและจรรยาบรรณด้านวิชาชีพ

6.8 มีการวินิจฉัยความต้องการในการฝึกอบรมและพัฒนาของบุคลากรสาย
วิชาการอย่างเป็นระบบ และนำไปจัดการฝึกอบรมที่เหมาะสมรวมถึงกิจกรรมที่พัฒนาตนเองเพื่อ
ตอบสนองต่อความต้องการของบุคลากร

6.9 มีการนำการบริหารผลการปฏิบัติงานรวมถึงการให้รางวัลและการยอมรับ
รับมาใช้เพื่อกระตุ้น และสนับสนุนการเรียนการสอน การวิจัยและบริการวิชาการ

6.10 มีการตรวจสอบ ประเมินและเปรียบเทียบประเภทและจำนวนงานวิจัยกับ
เกณฑ์มาตรฐานที่ได้รับการยอมรับเพื่อการพัฒนา

7. เกณฑ์คุณภาพที่ 7 คุณภาพของบุคลากรสายสนับสนุน ประกอบด้วย

7.1 มีการดำเนินการวางแผนระยะสั้นและระยะยาวในการแต่งตั้งบุคลากรสายสนับสนุนหรือการวางแผนความต้องการห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ สิ่งอำนวยความสะดวกด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และงานบริการนักศึกษาเพื่อสร้างความมั่นใจว่าคุณภาพและจำนวนบุคลากรสายสนับสนุนบรรลุตามความต้องการทางวิชาการ งานวิจัย และการบริการวิชาการ

7.2 มีการกำหนดและการแจ้งข้อมูลการสรรหาบุคลากร และเกณฑ์การคัดเลือกในการแต่งตั้ง การมอบหมายงาน และการเลื่อนขั้นบุคลากรสายสนับสนุน โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ไว้ชัดเจน และแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตามความเหมาะสมคุณสมบัติ และประสบการณ์

7.3 มีการวินิจฉัยและการประเมินความสามารถของบุคลากรสายสนับสนุนเพื่อสร้างความมั่นใจว่าความสามารถของบุคลากรเหล่านั้นเป็นไปตามข้อกำหนด และการให้บริการนั้นตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

7.4 มีการวินิจฉัยความต้องการในการฝึกอบรมและพัฒนาอย่างมีระบบให้แก่บุคลากรสายสนับสนุน และมีการดำเนินกิจกรรมการฝึกอบรมและกิจกรรมเพื่อการพัฒนาที่ตอบสนองความจำเป็น

7.5 มีการบริหารผลการปฏิบัติงานรวมถึงการตอบแทนและการยอมรับ เพื่อผลักดันและสนับสนุน การเรียนการสอน การวิจัย และการบริการวิชาการ

8. เกณฑ์คุณภาพที่ 8 คุณภาพและการให้การสนับสนุนผู้เรียน ประกอบด้วย

8.1 มีการกำหนดการสื่อสารและการประกาศนโยบายการรับนักศึกษาเข้าเรียน และเกณฑ์การรับนักศึกษาเข้าศึกษาในหลักสูตรอย่างชัดเจนและเป็นปัจจุบัน

8.2 มีการกำหนดและการประเมินกระบวนการและเกณฑ์การคัดเลือกนักศึกษา

8.3 มีระบบติดตามความก้าวหน้า ผลการศึกษา และภาระการเรียนของนักศึกษาที่เพียงพอ โดยมีการบันทึก การติดตามความก้าวหน้า ผลการศึกษา และภาระการเรียนของนักศึกษาไว้อย่างเป็นระบบ โดยมีการให้ข้อมูลป้อนกลับแก่นักศึกษาและดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่องหากจำเป็น

8.4 มีการจัดการให้คำแนะนำทางวิชาการ กิจกรรมเสริมหลักสูตร การแข่งขันของนักศึกษา และการบริการสนับสนุนนักศึกษาในด้านต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงการเรียนและความรู้ ทักษะและความสามารถในการทำงาน

8.5 การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เพื่อสนับสนุนผลสำเร็จของคุณภาพ การเรียนรู้ของนักศึกษาในนั้น ทางสถาบันควรจัดเตรียมสภาพแวดล้อมทางกายภาพ สังคม และจิตใจที่สามารถ สร้างเสริม การเรียนการสอน การวิจัย รวมถึงสุขสภาวะส่วนบุคคลด้วย

9. เกณฑ์คุณภาพที่ 9 โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก ประกอบด้วย

9.1 มีทรัพยากรกายภาพที่ใช้ดำเนินการหลักสูตรรวมทั้งเครื่องมือ วัสดุและเทคโนโลยี สารสนเทศต่าง ๆ เพียงพอ

9.2 มีเครื่องมือทันสมัย พร้อมใช้และมีประสิทธิภาพในการใช้ประโยชน์

9.3 มีการคัดสรร กลั่นกรอง และใช้ทรัพยากรการเรียนกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ศึกษาได้เหมาะสม

9.4 มีการติดตั้งห้องสมุดดิจิทัลเพื่อปรับข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศให้ทันสมัยก้าวหน้า

9.5 มีการติดตั้งระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อตอบสนองความต้องการของบุคลากรและนักศึกษา

9.6 สถาบันจัดเตรียมเครื่องคอมพิวเตอร์และโครงสร้างเครือข่ายที่สามารถเข้าถึงได้ในพื้นที่ ในมหาวิทยาลัย โดยสามารถใช้ประโยชน์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการเรียน การสอน การทำวิจัย การบริการวิชาการ และการบริหารงานได้

9.7 มีการกำหนดและดำเนินการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม สุขภาพ และความปลอดภัย รวมถึงการได้รับสิทธิ์หรือโอกาสในการเข้าถึงให้แก่ผู้ที่มีความจำเป็นพิเศษ

10. เกณฑ์คุณภาพที่ 10 การเพิ่มประสิทธิภาพของคุณภาพ ประกอบด้วย

10.1 หลักสูตรได้รับการพัฒนาจากคำแนะนำและข้อมูลป้อนกลับจากบุคลากรสายวิชาการ นักศึกษา ศิษย์เก่า และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากภาคอุตสาหกรรม รัฐบาลและองค์กรวิชาชีพต่าง ๆ

10.2 มีกระบวนการออกแบบและกระบวนการพัฒนาหลักสูตรรวมถึงทบทวนและประเมิน หลักสูตรเป็นระยะ ๆ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้ดีขึ้น

10.3 มีการทบทวนและประเมินกระบวนการเรียนการสอนและการวัดผล ประเมินผลนักศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความมั่นใจว่ากระบวนการเหล่านั้นสอดคล้องและเป็นไปตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

10.4 ใช้ผลผลิตที่ได้จากงานวิจัยมาส่งเสริมการเรียนการสอน

10.5 มีการประเมินและการปรับปรุงคุณภาพงานบริการสนับสนุนและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ สิ่งอำนวยความสะดวกด้านสารสนเทศและงานบริการนักศึกษา)

10.6 มีระบบและกลไกในการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับรวมถึงข้อมูลป้อนกลับจาก บุคลากร นักศึกษา ศิษย์เก่าและผู้ใช้บัณฑิต เพื่อนำมาประเมินและปรับปรุงคุณภาพงาน

11) เกณฑ์คุณภาพที่ 11 ผลผลิต ประกอบด้วย

11.1 มีการกำหนด ติดตามและเทียบเคียงคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา (เช่น อัตราการสำเร็จการศึกษา อัตราของการออกกลางคัน ระยะเวลาโดยเฉลี่ยในการเรียนจบการศึกษา การมีงานทำ ฯลฯ) นอกจากนั้นหลักสูตรควรบรรลุตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (expected learning outcomes) ที่ตั้งไว้ และสนองต่อความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders)

11.2 มีการกำหนด ติดตามและเทียบเคียงสมรรถนะในการทำงานวิจัยของนักศึกษาและงานวิจัยเหล่านั้นต้องตรงตามความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

11.3 มีการกำหนด ติดตามและเทียบเคียงระดับความพึงพอใจของบุคลากร นักศึกษาศิษย์เก่า นายจ้าง ฯลฯ ที่มีต่อคุณภาพของหลักสูตรและบัณฑิต และกลุ่มคนเหล่านี้มีความพึงพอใจต่อคุณภาพของหลักสูตรและบัณฑิต

เมื่อพิจารณาเกณฑ์คุณภาพของระบบประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยอาเซี่ยนข้างต้นจะพบว่าผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเป็นเกณฑ์คุณภาพแรกของกระบวนการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดนี้ ดังนั้น เพื่อให้กระบวนการพัฒนาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการสอนภาษาไทย เป็นไปอย่างมีคุณภาพตามที่กำหนด ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำงานวิจัยนี้เพื่อหาผลการเรียนรู้ที่คาดหวังซึ่งจะเป็นเป้าหมายในการพัฒนาหลักสูตรต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการสอนภาษาไทย

กมลพร บัณฑิตยานนท์ และวิภาวรรณ วงษ์สุวรรณ คงเฝ้า (2555) ได้ประเมินและติดตามผลหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2538) สาขามัธยมศึกษา วิชาเอกภาษาไทย เพื่อสำรวจความคิดเห็นของบัณฑิตคณะครุศาสตร์ สาขามัธยมศึกษา วิชาเอกภาษาไทยโดยใช้แบบสอบถาม ผลประเมินสรุปดังนี้ 1) ด้านการจัดการเรียนการสอนเหมาะสมในระดับมาก ได้แก่ ให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองเป็นครูที่มีประสิทธิภาพและมีความรู้วิชาการตามลำดับ ส่วนในระดับน้อย ได้แก่ ความรู้วิชาชีพครูด้านวิเคราะห์แบบเรียน 2) ด้านปัญหาของหลักสูตร อยู่ในระดับน้อย มีเพียงปัญหาด้านผู้สอนที่อยู่ในระดับมากคือการสอนแบบบรรยาย และที่อยู่ในระดับน้อยที่สุดคือการแนะนำวิชาและบอกข้อตกลงก่อนเริ่มสอน 3) ด้านการนำเนื้อหาภาษาไทยไปใช้อยู่ในระดับมาก ส่วนในระดับน้อย คือ ภาษาถิ่น คำราชาศัพท์ และวรรณคดีมรดกและวรรณกรรมปัจจุบันในด้านประวัติผู้แต่ง ส่วนด้านการนำทักษะไปใช้อยู่ในระดับมากทุกทักษะ ได้แก่ ทักษะ ฟัง พูด อ่าน และเขียน ตามลำดับ และในระดับน้อย คือ ใต้วาที ขับร้องเพลงไทยเดิมและเพลงปฏิพากย์ อ่านและเขียนบทละคร เขียนโฆษณาจูงใจ ปลุกใจ ประกาศ จดหมาย โดยระดับน้อยที่สุดคือเขียนเรื่องสั้น 5) ด้านคุณลักษณะบัณฑิต ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนในระดับน้อยคือความสามารถในการทำวิจัย

ชลธิชา หอมพุ่มและคณะ (2559) ได้ประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีข้อค้นพบดังนี้ 1)ด้านสภาวะแวดล้อม พบว่า วัตถุประสงค์ โครงสร้างของหลักสูตรและแผนการดำเนินการมีความเหมาะสม สาขาวิชามีจุดแข็งด้านหลักสูตร คณาจารย์ บุคลากรสนับสนุน การให้ความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ความรู้ความสามารถของนักศึกษา ก่อนเข้าศึกษาในสาขาวิชาภาษาไทย สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ความมีชื่อเสียงของสาขาวิชา และการเป็นที่ยอมรับของสังคม 2) ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่ามีความเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุด ในด้านเนื้อหาของหลักสูตร คุณสมบัติของผู้เรียน/การสอบคัดเลือก และคุณสมบัติอาจารย์ที่สอน/อาจารย์ที่ปรึกษา สภาพแวดล้อมทางกายภาพ วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และงบประมาณในการผลิตบัณฑิต 3) ด้านกระบวนการ พบว่ามีความเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุดทั้งทางด้านพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนการสอนของผู้สอน พฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู การจัดการเรียนการสอน และ

การให้บริการและการสนับสนุน และ 4) ด้านผลผลิต พบว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ทั้งคุณลักษณะของนักศึกษาปัจจุบันและนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

สมพร ร่วมสุขและคณะ (2559) ได้วิจัยประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยใช้รูปแบบซีพี (CIPPI model) ของแดเนียล แอล สตัฟเฟิลบีม ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรมีคุณภาพในทุกด้าน กล่าวคือด้านสภาวะแวดล้อม (context) มีแผนการดำเนินงานของสาขาวิชาเหมาะสมทั้งด้านการพัฒนาคณาจารย์และพัฒนาสาขาวิชา สาขาวิชามีจุดแข็งเรื่องหลักสูตร ความรู้ความสามารถของคณาจารย์ ซึ่งเป็นที่ยอมรับของกลุ่มวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง ด้านปัจจัยนำเข้า (input) มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ในด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร คุณสมบัติของผู้เรียน/การสอบคัดเลือก และคุณสมบัติอาจารย์ที่สอน/อาจารย์ที่ปรึกษา ด้านกระบวนการ (process) มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดทั้งทางด้านพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนการสอนของผู้สอน พฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน การทำวิทยานิพนธ์ การจัดการเรียนการสอน และการให้บริการและการสนับสนุนการเรียนการสอน ด้านผลผลิต (product) มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และด้านผลกระทบ (impact) พบว่าผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตในระดับมากที่สุด

บุษบา บัวสมบุรณ์และคณะ (2560) ได้การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2557) โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model ผลการประเมินพบว่า หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (หลักสูตรปรับปรุง 2557) มีคุณภาพในทุกด้าน กล่าวคือ ด้านสภาวะแวดล้อม พบว่า วัตถุประสงค์และโครงสร้างหลักสูตรมีความเหมาะสมมากที่สุด แผนการดำเนินงานของหลักสูตรวิชา มีแผนการดำเนินงานที่ดี ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า เนื้อหาวิชาของหลักสูตร มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และมีความหลากหลาย ด้านกระบวนการ พบว่า พฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนการสอนของผู้สอน มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และด้านผลผลิต พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจในคุณลักษณะของมหาบัณฑิตโดยเห็นว่ามีมหาบัณฑิตมีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน สามารถปรับปรุงพัฒนางานได้อย่างต่อเนื่อง

กึ่งกาญจน์ บุรณสินวัฒน์กุล (2561) ได้ทำการวิจัยเพื่อประเมินหลักสูตรการศึกษาระดับมัธยมศึกษา สาขาวิชาภาษาไทย (5ปี) เพื่อนำไปสู่กระบวนการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพมากขึ้น ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการดำเนินงานของหลักสูตรและจุดแข็งหรือจุดอ่อนของหลักสูตรมีความเหมาะสม 2) ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ วัตถุประสงค์หลักสูตร โครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตร คุณสมบัติของผู้เรียน/การสอบคัดเลือก คุณสมบัติของอาจารย์ที่สอน สภาพแวดล้อมทางกายภาพ วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และงบประมาณมีความเหมาะสม 3) ด้านกระบวนการ ได้แก่ พฤติกรรมการสอนของครู พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู การให้บริการและสนับสนุน การบริหารหลักสูตรและการประกันคุณภาพมีความเหมาะสม 4) ด้านผลผลิต พบว่า นิสิตที่สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาในหลักสูตรปี 2555-2559 คิดเป็นร้อยละ 95.58 สามารถสอบเป็นข้าราชการครูได้ร้อยละ 87.50 รอเรียกบรรจุร้อยละ 8.33 และกำลังศึกษาต่อร้อยละ 4.17

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านการพัฒนาหลักสูตรการสอนภาษาไทยระดับอุดมศึกษา ข้างต้น ผู้วิจัยพบว่า งานวิจัยส่วนมากจะมุ่งเน้นกระบวนการประเมินหลักสูตร ซึ่งเป็นกระบวนการหลังการใช้หลักสูตรนั้น ๆ เพื่ออธิบายว่าหลักสูตรที่เคยใช้มาแล้วว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร กล่าวได้ว่างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษายังมีอยู่อย่างจำกัด โดยเฉพาะการพัฒนาหลักสูตรตามเกณฑ์ระดับนานาชาติ เช่น เกณฑ์ของระบบเครือข่ายการประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยอาเซียนมาเป็นพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร (AUN-QA) ซึ่งผู้วิจัยยังไม่พบงานวิจัยด้านนี้ในประเทศไทย

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบการประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยอาเซียน

บุษบา บัวสมบุรณ์ และพิณพันธ์ คงวิจิตรต์ (2562) ได้วิจัยและพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรให้สอดคล้องกับระบบเครือข่ายการประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN-QA) ดำเนินการวิจัยโดยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับหลักสูตรมาสนทนากลุ่ม เพื่อกำหนดผลลัพธ์ที่คาดหวังของหลักสูตร แล้วนำผลลัพธ์ดังกล่าวไปพัฒนาหลักสูตรและประเมินหลักสูตรตามลำดับ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรมี 10 ข้อ 2) การพัฒนาหลักสูตรได้ดำเนินการให้สอดคล้องกับระบบเครือข่ายการประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยอาเซียนใน 4 ลักษณะ คือ การปรับจำนวนหน่วยกิตรวม การลดรายวิชาบังคับที่ไม่สอดคล้องกับผลลัพธ์ที่คาดหวังกับหลักสูตร การเพิ่มรายวิชา

บังคับที่สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร และการปรับชื่อวิชาและคำอธิบายรายวิชาในหลักสูตร และ 3) ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าหลักสูตรที่ได้รับการพัฒนามีความเหมาะสมและมีคุณภาพในระดับดีมากที่สุด

Refnaldi and Arianto (2017) ได้ศึกษาความต้องการจำเป็นของศิษย์เก่าจากหลักสูตรการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรตามเกณฑ์ระบบประกันคุณภาพของเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (aun-qa) โดยให้ศิษย์เก่าที่ทำงานด้านการสอนภาษาอังกฤษและไม่ได้ทำงานด้านการสอนภาษาอังกฤษ เป็นผู้ทำแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ศิษย์เก่าที่ทำงานด้านการสอนภาษาอังกฤษเห็นว่าบัณฑิตในหลักสูตรควรมีลักษณะดังนี้ 1) มีความความรู้และทักษะทางภาษาอังกฤษในการวิเคราะห์ผู้เรียน 2) มีทักษะด้านเทคโนโลยีการศึกษา 3) มีความรู้เกี่ยวกับแนวโน้มการสอนภาษาอังกฤษ และ 4) มีเจตคติที่ดีในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชีวิตจริง ส่วนศิษย์เก่าที่ไม่ได้ทำงานด้านการสอนภาษาอังกฤษ เห็นว่าบัณฑิตในหลักสูตรควรมีทักษะในการรายงานและวิเคราะห์ข้อมูล

Refnaldi, Fitrawati and Adnan (2017) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลลัพธ์การเรียนรู้ซึ่งกำหนดโดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholder) กับหลักสูตรปริญญาตรีสาขาการสอนภาษาอังกฤษและเกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยอาเซียน (aun-qa) โดยการใช้แบบสอบถามและการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยแสดงให้เห็นความไม่สอดคล้อง (gap) ระหว่างความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หลักสูตรปัจจุบัน และเกณฑ์ที่กำหนดโดยระบบเครือข่ายประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยอาเซียน จึงทำให้มีการปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และเกณฑ์ของระบบเครือข่ายประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยอาเซียนตามลำดับ

Novianti, Refnaldi and Adnan (2018) ได้ศึกษามุมมองของศิษย์เก่าจากหลักสูตรการสอนภาษาอังกฤษของมหาวิทยาลัยปาดัง ประเทศอินโดนีเซียที่มีต่อหลักสูตรการสอนภาษาอังกฤษที่พัฒนาขึ้นโดยใช้เกณฑ์ของเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (aun-qa) ที่พัฒนาขึ้น โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ผลการวิจัยพบว่า ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจอยู่ในระดับ 3.58 ด้านการกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรอยู่ในระดับ 3.66 และด้านการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังอยู่ในระดับ 3.60 อีกทั้ง ยังมีศิษย์เก่าส่วนหนึ่งที่แสดงข้อคิดเห็นในเชิงลบต่อหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น ซึ่งเป็นข้อมูลที่จะนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรการสอนภาษาอังกฤษที่มีคุณภาพมากขึ้น

การศึกษางานวิจัยข้างต้นพบว่าการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้เกณฑ์ของระบบเครือข่ายการประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยอาเซียนมีอยู่อย่างจำกัด กล่าวคือ ผู้วิจัยสืบค้นและพบเพียงงานวิจัยของมหาวิทยาลัยปาดัง ประเทศอินโดนีเซียเท่านั้น ส่วนในประเทศไทย พบเพียงงานวิจัยของมหาวิทยาลัยศิลปากร แต่เป็นการพัฒนาหลักสูตรระดับปริญญาโท กล่าวได้ว่าการพัฒนาหลักสูตรระดับปริญญาเอกในประเทศไทยซึ่งพัฒนาขึ้นตามวิธีการของระบบเครือข่ายประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยอาเซียน ยังไม่ปรากฏในประเทศไทย จึงนำมาสู่การทำวิจัยในครั้งนี้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรนี้ เป็นการวิจัยเพื่อให้ได้มาซึ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ที่จะเป็นหลักในการพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพต่อไป ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การศึกษาเบื้องต้น

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นก่อนดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาหนังสือ เอกสาร ฐานข้อมูลและงานวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรแบบเน้นผลลัพธ์ และระบบเครือข่ายการประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยอาเซียน (asean university network quality assurance: aun-qa) ผลการศึกษาแสดงไว้ในบทที่ 2
2. ศึกษากระบวนการวิจัย ระเบียบวิธีการจัดการสนทนากลุ่ม (focus group) วิธีการสร้างเครื่องมือวิจัย เพื่อนำไปออกแบบการวิจัยให้มีประสิทธิภาพ

การออกแบบวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรนี้ ผู้วิจัยออกแบบการวิจัยโดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยให้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholder) กับหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรมาดำเนินการสนทนากลุ่ม (focus group) เพื่อกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังจากหลักสูตรร่วมกับสิ่งที่มีอิทธิพลต่อหลักสูตรต่าง ๆ จากนั้นนำผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณาอีกครั้ง ก่อนจะนำไปสู่กระบวนการพัฒนาหลักสูตรต่อไป

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholder) กับหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียออกเป็น 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านวรรณคดีไทย กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาและภาษาศาสตร์ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย กลุ่มผู้แทนศิษย์เก่า กลุ่มผู้แทนผู้ใช้บัณฑิตและกลุ่มผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ จากนั้นให้โควตา (quota) กลุ่มละ 1 คนเพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล ในฐานะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ทั้งนี้ จำนวนผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม (focus group) ผู้วิจัยกำหนดขึ้นตามแนวคิดของ Sweet (1999) ที่กล่าวว่าการดำเนินการสนทนากลุ่มควรมีขนาดของผู้ร่วมสนทนาจำนวน 6-8 คน จึงได้กำหนดจำนวนผู้ให้ข้อมูลตามเกณฑ์ดังกล่าว

ผลการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง มีดังนี้ (รายละเอียดผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอยู่ในภาคผนวก ก หน้า 67)

1. รองศาสตราจารย์ ดร.สายวรุณ สุนทรโรทก	ผู้แทนผู้เชี่ยวชาญด้านวรรณคดีไทย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลพัทธ์ ใจเยือกเย็น	ผู้แทนผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย
3. อาจารย์ ดร.รัชนีญา กลิ่นน้ำหอม	ผู้แทนผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาและภาษาศาสตร์
4. อาจารย์ ดร.สิระ สมนาม	ผู้แทนศิษย์เก่า
5. ดร.ชยพร กระจ่างทอง	ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ
6. ดร.ดวงใจ บุญยะภาส	ผู้แทนผู้ใช้บัณฑิต

การพัฒนาเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ผลลัพธ์ที่คาดหวังจากบัณฑิตในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย และแบบประเมินผลลัพธ์ที่คาดหวังจากบัณฑิตในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มีรายละเอียดการสร้างเครื่องมือ ดังต่อไปนี้

1. แบบสัมภาษณ์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจากบัณฑิตในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาแบบสัมภาษณ์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจากบัณฑิตในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ตามขั้นตอน รายละเอียดดังนี้

- 1.1 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม
- 1.2 สร้างแบบสอบถามที่ระบุงค์ประกอบในการสนทนากลุ่มอย่างครบถ้วน อาทิ ชื่อผู้ดำเนินการสนทนา ชื่อผู้บันทึกการสนทนากลุ่ม ประเด็นสอบถาม
- 1.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่พัฒนาขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ซึ่งสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับมหาบัณฑิตด้านหลักสูตรและการสอนหรือด้านภาษาไทยที่มีประสบการณ์ด้านการพัฒนาหลักสูตรหรือมีประสบการณ์ในการสอนภาษาไทยระดับอุดมศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี (รายนามอยู่ในภาคผนวก ก หน้า 69) ตรวจสอบพิจารณาความถูกต้องของแบบสอบถามผลลัพธ์ที่คาดหวังจากบัณฑิตในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

แน่ใจว่าประเด็นคำถามมีคุณภาพ	ให้คะแนน +1
ไม่แน่ใจว่าประเด็นคำถามมีคุณภาพ	ให้คะแนน 0
แน่ใจว่าประเด็นคำถามไม่มีคุณภาพ	ให้คะแนน -1

จากนั้นนำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าเฉลี่ยของคะแนนรายข้อ ซึ่งค่าเฉลี่ยที่ยอมรับได้ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป โดยคำนวณจากสูตรต่อไปนี้

$$\text{สูตร} \quad \text{IOC} = \frac{R}{N}$$

เมื่อ

IOC	แทน ดัชนีคุณภาพคำถาม
R	แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N	แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.4 นำผลการพิจารณาความถูกต้องของแบบสัมภาษณ์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจากบัณฑิตในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยมาพิจารณา ผลการพิจารณาพบว่าแบบสอบถามมีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยมีระดับคุณภาพเท่ากับ 1 ทุกข้อ (ผลการพิจารณาแบบสัมภาษณ์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจากบัณฑิตในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย อยู่ในภาคผนวก ค หน้า 78)

1.5 นำผลการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบพิจารณาเพื่อให้ความเห็นชอบอีกครั้ง

1.6 นำแบบสัมภาษณ์ผลลัพธ์ที่คาดหวังจากบัณฑิตในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยที่มีคุณภาพไปใช้ในการวิจัย (แบบสัมภาษณ์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจากบัณฑิตในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย อยู่ในภาคผนวก ข หน้า 72)

2. แบบประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาแบบประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ตามขั้นตอน รายละเอียดดังนี้

2.1 นำผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ที่ได้จากการสนทนากลุ่มมาใช้เป็นประเด็นประเมิน

2.2 สร้างแบบประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย โดยออกแบบให้เป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับตามวิธีการของลิเคิร์ต โดยเลข 1-5 แทนด้วยคุณภาพของผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	คุณภาพดีมาก
ระดับ 4	หมายถึง	คุณภาพดี
ระดับ 3	หมายถึง	คุณภาพพอใช้
ระดับ 2	หมายถึง	คุณภาพน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	คุณภาพน้อยที่สุด

2.3 นำแบบประเมินที่พัฒนาขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ซึ่งสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับมหาบัณฑิตด้านหลักสูตรและการสอนหรือด้านภาษาไทยที่มีประสบการณ์ด้านการพัฒนาหลักสูตรหรือมีประสบการณ์ในการสอนภาษาไทยระดับอุดมศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี (รายนามอยู่ในภาคผนวก ก หน้า 69) ตรวจสอบพิจารณาความถูกต้องของแบบประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

แน่ใจว่าแบบประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังมีคุณภาพให้คะแนน +1
ไม่แน่ใจว่าแบบประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังมีคุณภาพให้คะแนน 0
แน่ใจว่าแบบประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังไม่มีคุณภาพให้คะแนน -1

2.4 นำผลการพิจารณาแบบประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มาพิจารณา ผลการพิจารณาพบว่า แบบประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มีคุณภาพที่ระดับ 0.66

(ผลการพิจารณาแบบประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย อยู่ในภาคผนวก ค หน้า 78) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเสนอให้ปรับปรุงแบบตารางให้ง่ายต่อการประเมินมากขึ้น จากนั้นปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.5 นำแบบประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ที่มีคุณภาพไปใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นตอนต่อไป (แบบประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยอยู่ในภาคผนวก ข หน้า 75)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. จัดทำหนังสือราชการขอความร่วมมือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholder) (รายนามอยู่ในภาคผนวก ก หน้า 84) กับหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มาร่วมการสนทนากลุ่ม (focus group) ณ ห้องประชุมภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน อาคารศึกษาศาสตร์ 1 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

2. ดำเนินการสนทนากลุ่ม โดยใช้ประเด็นสนทนาที่ระบุไว้ในแบบสัมภาษณ์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจากบัณฑิตในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

3. สรุปผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจากบัณฑิตในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย (program learning outcomes: plos) จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholder) ซึ่งเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม

4. ประชุมคณะกรรมการบริหารหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย เพื่อวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังซึ่งได้จากการสนทนากลุ่มของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย แล้วอาจเพิ่มเติมหรือปรับปรุงผลลัพธ์ที่คาดหวังดังกล่าวให้สอดคล้องกับบริบทต่าง ๆ เช่น อัตลักษณ์มหาวิทยาลัย แนวคิด การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เป็นต้น

5. สรุปผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจากบัณฑิตในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย (program learning outcomes: plos)

6. นำผลการเรียนรู้ที่คาดหวังไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินคุณภาพ โดยใช้แบบประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

7. นำผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณาและปรับปรุงผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

8. นำผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรมีคุณภาพ ไปใช้ในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรตามระบบของ aun-qa ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล รายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจากบัณฑิตในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ซึ่งได้จากการสนทนากลุ่ม (focus group) ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างดำเนินการวิจัย และขอมติที่ประชุมเพื่อเห็นชอบเกี่ยวกับเรื่องในประเด็นนั้น ๆ

2. ข้อมูลจากแบบประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ซึ่งได้จากการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบของความเรียงและตารางประกอบความเรียง

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการศึกษาผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิจัยจำแนกตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

ผลการศึกษาผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

ผลการศึกษาผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผู้วิจัยได้ดำเนินการสนทนากลุ่มโดยใช้แบบสัมภาษณ์ผลลัพธ์ที่คาดหวังจากบัณฑิตในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ร่วมกับการศึกษาเอกสารหรือข้อมูลที่มีผลต่อการพัฒนาหลักสูตรฯ ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มีจำนวนทั้งสิ้น 11 ข้อ ดังนี้

1. อธิบายทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์การสอนภาษาไทย
2. อธิบายประเด็นหรือแนวโน้มทางการสอนภาษาไทย
3. อภิปรายเกี่ยวกับภาษาและวรรณคดีเพื่อการสอนภาษาไทย
4. พัฒนาหลักสูตรเพื่อการสอนภาษาไทยในบริบทต่าง ๆ
5. ออกแบบการสอนภาษาไทยในบริบทต่าง ๆ
6. ใช้แหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ที่เป็นภาษาอังกฤษในการอ้างอิงทางวิชาการ
7. ผลงานวิจัยทางการสอนภาษาไทยที่ได้รับการตีพิมพ์ในระดับชาติหรือนานาชาติ
8. สร้างองค์ความรู้ใหม่ทางการสอนภาษาไทยจากการวิจัย
9. นำทักษะการคิดอย่างสร้างสรรค์มาใช้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
10. ทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วยความรับผิดชอบและมีจิตสาธารณะ
11. มีจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ ได้แก่ ไม่ลักลอบวรรณกรรม และไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง

ทั้งนี้ การผลการเรียนรู้ข้างต้นล้วนได้มาจากระบวนการการสนทนากลุ่มกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กับหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยทั้งสิ้น ดังรายละเอียดผลการสัมภาษณ์ จำแนกตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร รายละเอียดดังนี้

1. อธิบายทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์การสอนภาษาไทย

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจากบัณฑิตในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยข้อนี้ หมายถึง ดุษฎีบัณฑิตต้องอธิบายแนวคิด ทฤษฎี หลักการที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์การสอนภาษาไทย รวมถึงต้องสามารถอธิบายปรากฏการณ์ทางการสอนภาษาไทยโดยอ้างอิงทฤษฎีที่น่าเชื่อถือต่าง ๆ ได้ ตัวอย่างการกล่าวถึงในประเด็นนี้ เช่น

“บัณฑิตต้องรู้และอธิบายความรู้ในเชิงทฤษฎี และการใช้ทฤษฎี”

“ต้องรู้และเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด และทฤษฎีด้านการพัฒนาหลักสูตร และการเรียนการสอนภาษาไทย รวมถึงรู้และเข้าใจปรัชญาการศึกษา จิตวิทยาการศึกษา”

2. อธิบายประเด็นหรือแนวโน้มทางการสอนภาษาไทย

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจากบัณฑิตในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยข้อนี้ หมายถึง ดุษฎีบัณฑิตต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ และมีความสามารถในการพยากรณ์เหตุการณ์ต่าง ๆ ทางการสอนภาษาไทย รวมถึงต้องสามารถอธิบายลักษณะ สภาพการณ์ และแนวทางการปฏิบัติเพื่อรองรับต่อประเด็นหรือแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นกับการสอนภาษาไทยได้ ตัวอย่างการกล่าวถึงในประเด็นนี้ เช่น

“บัณฑิตต้องรู้ต้องเห็นอนาคตว่าการสอนภาษาไทยจะเติบโตไปในทิศทางไหน แล้วก็สามารวางแผน จัดระบบต่าง ๆ เพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงนั้นได้”

“ต้องอธิบายปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทย เช่น พอเราเข้าอาเซียนแล้ว การสอนภาษาไทยต้องเป็นอย่างไร ปรับตัวอย่างไร อย่างนี้ ต้องอธิบายให้ได้”

“ต้องมีวิสัยทัศน์ในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย คือ ต้องทำนาย
ได้ว่าการสอนภาษาไทยในโลกอนาคตจะเป็นอย่างไร แล้วต้องเตรียมการอย่างไร
พุดง่าย ๆ คือต้องมีความเป็นผู้นำทางการสอนภาษาไทย”

3. อภิปรายเกี่ยวกับภาษาและวรรณคดีเพื่อการสอนภาษาไทย

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจากบัณฑิตในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอน
ภาษาไทยข้อนี้ หมายถึง ดุษฎีบัณฑิตต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับภาษาศาสตร์
การใช้ภาษาไทย วรรณคดี วรรณกรรมและภูมิปัญญา เนื่องจากองค์ความรู้เหล่านี้จัดเป็นเนื้อหาสาระที่
จะใช้เป็นแกนในการจัดการเรียนรู้อาษาไทยในระดับชั้นและบริบทต่าง ๆ ตัวอย่างการกล่าวถึงใน
ประเด็นนี้ เช่น

“เป็นผู้มีความรู้และมีความสามารถในการตอบคำถามเกี่ยวกับข้อสงสัย
ภาษาไทยด้านหลักภาษาและภาษาศาสตร์ได้”

“เป็นผู้มีความรู้ด้านวรรณคดีและวรรณกรรมในระดับพื้นฐานคือ
ประวัติวรรณคดี โดยเฉพาะวรรณคดีและวรรณกรรมที่ปรากฏในหนังสือ
แบบเรียนในหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ”

“ควรมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับหลักการใช้ภาษาไทยและภาษาศาสตร์
เช่น การอ่าน-เขียนคำภาษาไทย ความรู้เกี่ยวกับคำ การสร้างคำ และการยืมคำ
ชนิดของคำ วลี ประโยค สัมพันธสาร เป็นต้น”

“บัณฑิตควรสามารถสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีไทย และ
โดยเฉพาะวรรณคดีในแบบเรียน”

“ควรมีความเข้าใจและความรู้ทางภาษาศาสตร์ทั้งที่เป็นภาษาศาสตร์
และภาษาศาสตร์ประยุกต์ วรรณคดีและวรรณกรรมไทย ทั้งในด้านตัวบท
และแนวคิดสำคัญในการวิเคราะห์วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยที่
จำเป็นต่อการวางแผนและ/หรือจัดทำหลักสูตร”

“ปัจจุบันคนไทยเราใช้ภาษากันไม่ถูกต้อง คือ ไม่ใช่ภาษาวิบัติไหนคะ แต่ไม่ถูกต้องที่ว่านี้ คือ เช่นเวลาจะพูดจะเขียนอะไรเนี่ย เขาใช้ภาษาสื่อออกมาไม่ชัดเจน สื่อความหมายไม่ได้ จึงเห็นว่าเรื่องแบบนี้ต้องสอนกันตั้งแต่สมัยประถม มัธยม ซึ่งถ้าเรามี ดร.ด้านการสอนภาษาไทย เราก็จะคาดหวังให้เขาได้สร้างสรรค์นวัตกรรมการสอนขึ้นมาแก้ปัญหาตรงนี้ ซึ่งจะเกิดจากการไปศึกษาดูงาน การพัฒนาเป็นโมเดลอะไรก็ได้”

4. พัฒนาหลักสูตรเพื่อการสอนภาษาไทยในบริบทต่าง ๆ

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจากบัณฑิตในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยข้อนี้ หมายถึง ดุษฎีบัณฑิตต้องมีความรู้ความสามารถทางด้านศาสตร์หลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรภาษาไทย การนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินหลักสูตร ตัวอย่างการกล่าวถึงในประเด็นนี้ เช่น

“ดุษฎีบัณฑิตต้องมีความเข้าใจกระบวนการพัฒนาหลักสูตร และพัฒนาหลักสูตรได้สอดคล้องกับแผนแม่บทของประเทศ เช่น พวกยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาชาติ มาตรฐานการศึกษาของชาติ เป็นต้น”

“ต้องมีความสามารถในการสร้างหลักสูตรที่สะท้อนเอกลักษณ์ของแต่ละพื้นที่”

“ต้องเป็นแกนนำในการพัฒนาหลักสูตรที่เป็นเชิงรุกมากขึ้น เช่น หลักสูตรที่เรียนแล้วได้สองปริญญา หลักสูตรที่สอนภาษาไทยให้คนต่างชาติมาเรียน พวกนี้ไม่ใช่เป็นเพียงจุดขายนะ แต่ว่าเป็นการแสดงความสามารถในการออกแบบหลักสูตรด้วย”

5. ออกแบบการสอนภาษาไทยในบริบทต่าง ๆ

ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังจากบัณฑิตในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2563) ข้อนี้ หมายถึง ดุษฎีบัณฑิตต้องมีความรู้ความสามารถทางด้าน การออกแบบการเรียนการสอน การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาโดยต้องมีความรู้ความเข้าใจใน

ศาสตร์การสอนภาษาไทยและศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ปรัชญาการศึกษา จิตวิทยาการศึกษา เป็นต้น ตัวอย่างการกล่าวถึงในประเด็นนี้ เช่น

“ควรมีเนื้อหาหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้านการพัฒนาบัณฑิตให้สามารถ
ออกแบบการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนที่มีความหลากหลาย เช่น ผู้เรียน
ชาติพันธุ์ ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านภาษาไทย หรือผู้เรียนที่มีความบกพร่อง
ทางการเรียนรู้”

“ควรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีและเทคนิคการสอนภาษาไทย และมีทักษะ
ในการสอนภาษาไทยที่ดี สามารถวางแผนการสอนและจัดการเรียนการสอนได้
ตลอดจนติดตามการเปลี่ยนแปลงและ/หรือความก้าวหน้าทางวิชาการเกี่ยวกับวิธี
และเทคนิคการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย”

“ควรเป็นผู้ที่ก้าวล้ำนำสมัยโดยสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยี แนวคิด หลักการ
ทฤษฎีในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยให้เข้ากับลีลาการเรียนรู้ของผู้เรียนยุคใหม่”

6. ใช้แหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ที่เป็นภาษาอังกฤษในการอ้างอิงทางวิชาการ

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจากบัณฑิตในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอน
ภาษาไทยข้อนี้ หมายถึง ดุษฎีบัณฑิตต้องมีความสามารถในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลสารสนเทศที่เป็น
สากลในระดับนานาชาติ ซึ่งมีความจำเป็นต้องใช้ทักษะภาษาอังกฤษใน การเรียนรู้ข้อมูลดังกล่าว
เพื่อส่งเสริมให้ดุษฎีบัณฑิต เป็นผู้ที่รู้จักและรู้กว้างในศาสตร์ด้านการสอนภาษา อันจะนำไปสู่การพัฒนา
วงการการสอนภาษาไทยสู่ระดับสากล ตัวอย่างการกล่าวถึงในประเด็นนี้ เช่น

“ภาษาอังกฤษนี้ห้ามลืม สำคัญมาก เอกภาษาไทยเรามากทอดทิ้งภาษาอังกฤษ
แต่ว่านักศึกษาระดับปริญญาเอกเนี่ย ก็ไม่ได้ เพราะวิทยาการใหม่ ๆ ต่าง ๆ
โดยเฉพาะการสอนมาจากต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ ถ้าไม่รู้ภาษาอังกฤษก็จะ
เสียโอกาสในการเรียนรู้”

“ครูยุคใหม่ต้องเข้าถึงองค์ความรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา ไม่ใช่ว่าความรู้อยู่ในห้องสมุด
หรือครูเท่านั้น แต่ความรู้ในปัจจุบันอาจอยู่ในรูปแบบของฐานข้อมูลออนไลน์
ซึ่งเข้าถึงง่ายมาก”

“เห็นด้วยว่าเอกภาษาไทยก็ไม่ควรทิ้งภาษาอังกฤษ จากประสบการณ์คือ นักศึกษามักอ้างงานภาษาอังกฤษแบบอ้างต่อมากอีกที ซึ่งเป็นข้อมูลทุติยภูมิ ถ้าเราอ่านข้อมูลปฐมภูมิก็จะดีกว่ามาก น่าเชื่อถือกว่ามาก”

“ต้องอ่านงานวิจัยต่างชาติ และต้องอ่านมาจริง ๆ เพื่อให้งานวิจัยเรามีความเป็นสากล”

7. ผลงานวิจัยทางการสอนภาษาไทยที่ได้รับการตีพิมพ์ในระดับชาติหรือนานาชาติ

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจากบัณฑิตในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยข้อนี้ หมายถึง ดุษฎีบัณฑิตต้องผลิตงานวิจัยและนำผลการวิจัยไปเผยแพร่ในระดับชาติหรือนานาชาติ เพื่อเป็นการส่งเสริมการพัฒนาศาสตร์การสอนภาษาไทยในวงกว้าง ตัวอย่างการกล่าวถึงในประเด็นนี้ เช่น

“ต้องสามารถนำผลการวิจัยที่เป็นนวัตกรรมไปเผยแพร่แก่ผู้อื่น

“ต้องสามารถออกแบบกระบวนการวิจัยที่ตอบสนองการประยุกต์ใช้พลังทางภาษา มาเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น”

“ควรมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการออกแบบวิจัย การออกแบบการวัด และประเมินผล การพัฒนาเครื่องมือวัดต่าง ๆ เช่น แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดเจตคติ แบบสังเกตพฤติกรรม เป็นต้น การวิเคราะห์ข้อสอบ การประเมินโครงการ สถิติสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นต้น”

8. สร้างองค์ความรู้ใหม่ทางการสอนภาษาไทยจากการวิจัย

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจากบัณฑิตในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยข้อนี้ หมายถึง ดุษฎีบัณฑิตต้องมีความสามารถในการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อวงการการสอนภาษาไทย อันจะนำไปสู่การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยทั้งระดับจุลภาคและมหภาค ตัวอย่างการกล่าวถึงในประเด็นนี้ เช่น

“นักศึกษาระดับปริญญาเอก ควรเป็นผู้นำทางการสอนภาษาไทย เช่น นำศาสตร์การสอนใหม่ๆ มาใช้ หรือสังเคราะห์องค์ความรู้ใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อวงการการสอนภาษาไทย”

“ใช้สถิติ การวัด การวิจัยและการประเมินผล เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่สำหรับ พัฒนางานวิจัยขั้นสูงทางการสอนภาษาไทย”

“ควรมีคุณลักษณะของคนไทย 4.0 ตามที่มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 กำหนดในรูปของผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา 3 ด้าน คือ 1. ผู้เรียนรู้ที่สร้างงานและคุณภาพชีวิตที่ดี 2. ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อสังคมที่มั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน และ 3. เป็นพลเมืองที่เข้มแข็งเพื่อสันติสุข”

9. นำทักษะการคิดอย่างสร้างสรรค์มาใช้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจากบัณฑิตในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอน ภาษาไทยข้อนี้ หมายถึง ดุษฎีบัณฑิตต้องมีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ คือ ทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ และได้ประสิทธิผลที่มีประโยชน์ทั้งต่อตนเอง สังคมและ ประเทศชาติตัวอย่างการกล่าวถึงในประเด็นนี้ เช่น

“ควรมีคุณลักษณะของคนไทย 4.0 ตามที่มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 กำหนดในรูปของผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา 3 ด้าน คือ 1. ผู้เรียนรู้ที่สร้างงานและคุณภาพชีวิตที่ดี 2. ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อสังคมที่มั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน และ 3. เป็นพลเมืองที่เข้มแข็งเพื่อสันติสุข”

“ต้องมีความเข้าใจพื้นฐานของมนุษย์ ที่มีความรักความปรารถนาเหมือนๆ กัน บัณฑิตระดับปริญญาเอกจึงไม่ควรดูถูกและควรให้เกียรติผู้อื่นอย่างเท่าเทียมกัน”

“มีกระบวนการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน เคารพสิทธิและรับฟังความคิดเห็น ของผู้อื่น เคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์”

10. ทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วยความรับผิดชอบและมีจิตสาธารณะ

ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังจากบัณฑิตในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอน ภาษาไทยข้อนี้ หมายถึง ดุษฎีบัณฑิตต้องมีความรับผิดชอบและมีจิตบริการ ซึ่งเป็นทักษะการทำงานที่สำคัญและเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตัวอย่างการกล่าวถึงในประเด็นนี้ เช่น

“ควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีความรับผิดชอบ สามารถแสดงความคิดเห็นต่อสิ่งต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และเคารพความคิดเห็นที่แตกต่างได้”

“คุณวุฒิบัณฑิตหลักสูตรและการสอนภาษาไทยควรเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับลูกศิษย์”

“มีความรับผิดชอบ เคารพกฎระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์กรและสังคม”

11. มีจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ ได้แก่ ไม่ลักลอบการลอกกรรม และไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจากบัณฑิตในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยข้อนี้ หมายถึง ดุษฎีบัณฑิตต้องมีคุณธรรมจริยธรรมที่ถึงพร้อมต่อความเป็นครู รวมถึงเป็นนักวิชาการที่มีจรรยาบรรณตัวอย่างการกล่าวถึงในประเด็นนี้ เช่น

“บัณฑิตระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ควรมีความรู้คู่คุณธรรม และมีจิตเมตตา กรุณา มีจิตอาสา เห็นแก่ส่วนรวม เพื่อจะได้ตั้งเป้าหมายที่จะช่วยเหลือผู้อื่น และองค์กร มากกว่าจะนึกถึงตนเอง”

“ควรมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู”

“มีคุณลักษณะและสมรรถนะตรงตามมาตรฐานวิชาชีพครูและวิชาชีพทางการศึกษา รวมถึงมีคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ”

ทั้งนี้ ในการศึกษาผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยนี้ ผู้วิจัยยังได้ศึกษาจากอิทธิพลต่าง ๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาหลักสูตรฯ ด้วยทั้งวิสัยทัศน์ พันธกิจ ของมหาวิทยาลัยศิลปากร และคณะศึกษาศาสตร์ รวมถึงประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วย รายละเอียดที่เกี่ยวข้องนี้ สามารถแสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 รายละเอียดการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร

ที่	ที่มา	ผลลัพธ์การเรียนรู้ ที่คาดหวังของหลักสูตร
1	<p>1.1 ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อหลักสูตร (stakeholder)</p> <p>1.2 พันธกิจคณะศึกษาศาสตร์ ข้อ 1 ที่ว่า ผลิtbัณฑิตที่มีความเป็นเลิศในวิชาชีพ มีคุณธรรมจริยธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม</p> <p>1.3 มาตรฐานวิชาชีพครูข้อที่ 1 มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ด้าน ก) มาตรฐานความรู้</p>	อธิบายทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์การสอนภาษาไทย
2	<p>2.1 ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อหลักสูตร (stakeholder)</p> <p>2.2 มาตรฐานวิชาชีพครูข้อที่ 1 มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ด้าน ก) มาตรฐานความรู้</p>	อธิบายประเด็นหรือแนวโน้มทางการสอนภาษาไทย
3	<p>3.1 ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อหลักสูตร</p> <p>3.2 พันธกิจคณะศึกษาศาสตร์ข้อ 3 ที่ว่า อนุรักษ์ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาไทยไปสู่ประชาคมทั้งในระดับภูมิภาคและระดับสากล</p> <p>3.3 มาตรฐานผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิข้อ 2 ความรู้</p> <p>3.4 มาตรฐานวิชาชีพครูข้อที่ 1 มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ด้าน ก) มาตรฐานความรู้</p>	อภิปรายเกี่ยวกับภาษาและวรรณคดีเพื่อการสอนภาษาไทย
4	<p>4.1 ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อหลักสูตร (stakeholder)</p> <p>4.2 พันธกิจคณะศึกษาศาสตร์ข้อ 5 ที่ว่า จัดการศึกษาทุกระดับอย่างมีคุณภาพได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับสากล</p> <p>4.3 มาตรฐานวิชาชีพครูข้อที่ 1 มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ด้าน ก) มาตรฐานความรู้ และข้อที่ 2 มาตรฐานการปฏิบัติงาน ด้าน ข) การจัดการเรียนรู้</p>	พัฒนาหลักสูตรเพื่อการสอนภาษาไทยในบริบทต่าง ๆ

ที่	ที่มา	ผลลัพธ์การเรียนรู้ ที่คาดหวังของหลักสูตร
5	<p>5.1 ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อหลักสูตร (Stakeholder)</p> <p>5.2 พันธกิจคณะศึกษาศาสตร์ข้อ 5 ที่ว่า จัดการศึกษาทุกระดับเป็นที่ยอมรับในระดับสากล</p> <p>5.3 มาตรฐานวิชาชีพครูข้อที่ 1 มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ด้าน ก) มาตรฐานความรู้และข้อที่ 2 มาตรฐานการปฏิบัติงาน ด้าน ข) การจัดการเรียนรู้</p>	<p>ออกแบบการสอนภาษาไทยในบริบทต่าง ๆ</p>
6	<p>6.1 ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อหลักสูตร (Stakeholder)</p> <p>6.2 ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม และทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี</p> <p>6.3 มาตรฐานผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิข้อ 3 ทักษะทางปัญญา</p> <p>6.4 มาตรฐานวิชาชีพครูข้อที่ 1 มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ด้าน ก) มาตรฐานความรู้</p> <p>6.5 ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตข้อ ข้อ 2 ทักษะการเรียนรู้ คือ ทักษะการรู้สารสนเทศ และ ข้อ 3 ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร</p>	<p>ใช้แหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ที่เป็นภาษาอังกฤษในการอ้างอิงทางวิชาการ</p>
7	<p>7.1 ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อหลักสูตร (Stakeholder)</p> <p>7.2 วิสัยทัศน์คณะศึกษาศาสตร์ที่มุ่งบริการการศึกษาในระดับมาตรฐานสากล</p> <p>7.3 พันธกิจคณะศึกษาศาสตร์ ข้อ 2 ที่ว่า ส่งเสริมความเป็นผู้นำในการสร้างสรรค์องค์ความรู้ด้านการศึกษาวิจัย นวัตกรรมทางการศึกษา</p>	<p>ผลิตงานวิจัยทางการสอนภาษาไทยที่ได้รับการตีพิมพ์ในระดับชาติหรือนานาชาติ</p>

ที่	ที่มา	ผลลัพธ์การเรียนรู้ ที่คาดหวังของหลักสูตร
	<p>7.4 พันธกิจคณะศึกษาศาสตร์ ข้อ 4 ที่ว่า ให้บริการวิชาการ ด้านศึกษาศาสตร์และด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและเป็น ศูนย์กลางการเรียนรู้เพื่อสังคม</p> <p>7.5 ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตข้อ ข้อ 2 ทักษะการเรียนรู้ คือ ทักษะการวิจัย</p>	
8	<p>8.1 ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อหลักสูตร (Stakeholder)</p> <p>8.2 วิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยศิลปากรและคณะ ศึกษาศาสตร์ ซึ่งระบุว่าเป็นองค์กรชั้นนำแห่ง การสร้างสรรค์</p> <p>8.3 พันธกิจคณะศึกษาศาสตร์ ข้อ 2 ที่ว่า ส่งเสริม ความเป็นผู้นำในการสร้างสรรค์องค์ความรู้ด้านการศึกษา การวิจัย นวัตกรรมทางการศึกษา</p> <p>8.4 ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะ การเรียนรู้และนวัตกรรม</p> <p>8.5 มาตรฐานการศึกษาของมหาวิทยาลัยศิลปากร มาตรฐานที่ 1 ข้อ 2 ว่าด้วยการสร้างนวัตกรรมและการคิด</p> <p>8.6 ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตข้อ ข้อ 2 ทักษะการเรียนรู้ คือ ทักษะการวิจัย</p>	<p>สร้างองค์ความรู้ใหม่ทาง การสอนภาษาไทยจาก การวิจัย</p>
9	<p>9.1 ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อหลักสูตร</p> <p>9.2 วิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยศิลปากรและคณะ ศึกษาศาสตร์ ซึ่งระบุว่าเป็นองค์กรชั้นนำแห่งการสร้างสรรค์</p> <p>9.3 พันธกิจคณะศึกษาศาสตร์ ข้อ 2 ที่ว่า ส่งเสริม ความเป็นผู้นำในการสร้างสรรค์องค์ความรู้ด้านการศึกษา การวิจัย นวัตกรรมทางการศึกษา</p> <p>9.4 ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะชีวิตและ การทำงาน</p>	<p>นำทักษะการคิดอย่างสร้างสรรค์ มาใช้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น</p>

ที่	ที่มา	ผลลัพธ์การเรียนรู้ ที่คาดหวังของหลักสูตร
	<p>9.5 มาตรฐานการศึกษาของมหาวิทยาลัยศิลปากร มาตรฐานที่ 1 ข้อ 2 ว่าด้วยการสร้างนวัตกรรมและการคิด</p> <p>9.6 ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตข้อ 1 ทักษะการคิด และข้อ 2 ทักษะการเรียนรู้ ได้แก่ ทักษะการทำงานเป็นทีมและ การมีมนุษยสัมพันธ์</p>	
10	<p>10.1 ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อหลักสูตร (Stakeholder)</p> <p>10.2 พันธกิจคณะศึกษาศาสตร์ ข้อ 1 ที่ว่า ผลิตภัณฑ์ที่มี ความเป็นเลิศในวิชาชีพ มีคุณธรรมจริยธรรมและมี ความรับผิดชอบต่อสังคม</p> <p>10.3 ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะชีวิตและ การทำงาน</p> <p>10.4 มาตรฐานการศึกษาของมหาวิทยาลัยศิลปากร มาตรฐานที่ 1 ข้อ 3 ว่าด้วยความเป็นพลเมือง</p> <p>10.5 มาตรฐานผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิข้อ 4 ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ</p> <p>10.6 ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตข้อ ข้อ 2 ทักษะการเรียนรู้ ได้แก่ ทักษะการทำงานเป็นทีมและการมีมนุษยสัมพันธ์</p>	<p>ทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วย ความรับผิดชอบและมีจิต สาธารณะ</p>
11	<p>11.1 ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อหลักสูตร (Stakeholder)</p> <p>11.2 วิสัยทัศน์คณะศึกษาศาสตร์ที่มุ่งการผลิตบัณฑิตที่มี คุณธรรม</p> <p>11.3 พันธกิจคณะศึกษาศาสตร์ ข้อ 1 ที่ว่า ผลิตภัณฑ์ที่มี ความเป็นเลิศในวิชาชีพ มีคุณธรรมจริยธรรมและมี ความรับผิดชอบต่อสังคม</p> <p>11.4 มาตรฐานการศึกษาของมหาวิทยาลัยศิลปากร มาตรฐานที่ 1 ข้อ 1 ว่าด้วยคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ</p>	<p>มีจรรยาบรรณทางวิชาการและ วิชาชีพ ได้แก่ ไม่ลักลอก วรรณกรรม และไม่บิดเบือน ข้อเท็จจริง</p>

ที่	ที่มา	ผลลัพธ์การเรียนรู้ ที่คาดหวังของหลักสูตร
11.5	มาตรฐานผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิข้อ 1 คุณธรรมจริยธรรม	
11.6	มาตรฐานวิชาชีพครูข้อที่ 2 มาตรฐานการปฏิบัติงาน ด้าน ก) การปฏิบัติหน้าที่ครู และข้อที่ 3 มาตรฐานการ ปฏิบัติตน	

**ผลการประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของ
หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย**

ผลการประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผู้วิจัยได้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังโดยใช้แบบประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ผลการประเมินดังกล่าวมีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ผลการประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ที่	ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง	$\bar{x}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
1	อธิบายทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์การสอนภาษาไทย	5	0	ดีมาก
2	อธิบายประเด็นหรือแนวโน้มทางการสอนภาษาไทย	4.33	1.15	ดีมาก
3	อภิปรายเกี่ยวกับภาษาและวรรณคดีเพื่อการสอนภาษาไทย	5	0	ดีมาก
4	พัฒนาหลักสูตรเพื่อการสอนภาษาไทยในบริบทต่าง ๆ	4.33	1.15	ดีมาก
5	ออกแบบการสอนภาษาไทยในบริบทต่าง ๆ	5	0	ดีมาก
6	ใช้แหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ที่เป็นภาษาอังกฤษในการอ้างอิงทางวิชาการ	5	0	ดีมาก

ที่	ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง	$\bar{x}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
7	ผลิตงานวิจัยทางการสอนภาษาไทยที่ได้รับการตีพิมพ์ในระดับชาติหรือนานาชาติ	5	0	ดีมาก
8	สร้างองค์ความรู้ใหม่ทางการสอนภาษาไทยจากการวิจัย	5	0	ดีมาก
9	นำทักษะการคิดอย่างสร้างสรรค์มาใช้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น	5	0	ดีมาก
10	ทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วยความรับผิดชอบและมีจิตสาธารณะ	5	0	ดีมาก
11	มีจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ ได้แก่ ไม่ลักลอบการลอกกรรมกรรม และไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง	5	0	ดีมาก

บทที่ 5

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัย เรื่อง การศึกษาผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผู้วิจัยขอดำเนินการอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. การอภิปรายผลการศึกษาผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

ผลการศึกษาผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย พบว่า มีผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจำนวน 11 ข้อ คือ 1) อธิบายทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์การสอนภาษาไทย 2) อธิบายประเด็นหรือแนวโน้มทางการสอนภาษาไทย 3) อภิปรายเกี่ยวกับภาษาและวรรณคดีเพื่อการสอนภาษาไทย 4) พัฒนาหลักสูตรเพื่อการสอนภาษาไทยในบริบทต่าง ๆ 5) ออกแบบการสอนภาษาไทยในบริบทต่าง ๆ 6) ใช้แหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ที่เป็นภาษาอังกฤษในการอ้างอิงทางวิชาการ 7) ผลงานวิจัยทางการสอนภาษาไทยที่ได้รับการตีพิมพ์ในระดับชาติหรือนานาชาติ 8) สร้างองค์ความรู้ใหม่ทางการสอนภาษาไทยจากการวิจัย 9) นำทักษะการคิดอย่างสร้างสรรค์มาใช้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น 10) ทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วยความรับผิดชอบและมีจิตสาธารณะ และ 11) มีจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ ได้แก่ ไม่ลักลอบก๊วบรวมวรรณกรรม และไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง ผลการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยมีประเด็นอภิปรายโดยจะจำแนกได้ตามผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังรายชื่อ รายละเอียดดังนี้

1. อธิบายทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์การสอนภาษาไทย

ทฤษฎี (theory) หมายถึง คำอธิบายที่เป็นนามธรรมของปรากฏการณ์ต่าง ๆ โดยปรกติประกอบด้วยชุดของนิยามและความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกันในลักษณะที่ทำให้เกิดมโนทัศน์และเข้าใจปรากฏการณ์เชิงประจักษ์ได้อย่างเป็นระบบ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557) ดังนั้น ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรข้อนี้ซึ่งเกี่ยวข้องกับทฤษฎีการสอนภาษาไทย จึงนับว่ามีความจำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยมาก เพราะดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการสอนภาษาไทยต้องอธิบายและใช้ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ยิ่งไปกว่านั้น ทฤษฎียังมีความสำคัญอีกหลายประการ เช่น ทฤษฎีช่วยในการตั้งสมมุติฐาน การออกแบบงานวิจัย การจัดทำข้อมูล การอ้างอิง ฯลฯ จะเห็นได้ว่า ความรู้ทางทฤษฎีจะเป็นตัวช่วยให้คุชฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยสามารถดำเนินการทางวิชาการต่าง ๆ ได้เป็นระบบและมีระเบียบแบบแผนมากขึ้น ซึ่งเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของคุชฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรข้อนี้ เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุชฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยมาก

2. อธิบายประเด็นหรือแนวโน้มทางการสอนภาษาไทย

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรข้อนี้ นับว่ามีความจำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยมาก เพราะนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาในระดับคุชฎีบัณฑิตสาขานี้ จำเป็นต้องเป็นผู้รู้แจ้งด้านการสอนภาษาไทยซึ่งหมายรวมถึงปรากฏการณ์ด้านการสอนภาษาไทยร่วมสมัย อีกทั้งต้องมีความสามารถในการทำนายอนาคตภาพของการสอนภาษาไทยได้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรในข้อนี้ จึงสอดคล้องกับแนวคิดภาวะผู้นำทางวิชาการดังที่ บุนหาวิชระศักดิ์มิ่งกุล (2563) ที่ระบุว่าบุคคลที่จะเป็นผู้นำทางวิชาการได้นั้นต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลจนสามารถอธิบายเหตุการณ์หรือจัดสถานการณ์เพื่อให้เกิดผลอันพึงประสงค์แก่วงการนั้น ๆ ได้ ด้วยเหตุที่ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยมีเป้าประสงค์ในการพัฒนาบุคลากรที่เป็นผู้นำด้านการสอนภาษาไทยในระดับก้าวหน้า ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรข้อนี้จึงมีความจำเป็นต่อการพัฒนานักศึกษาในหลักสูตรนี้เป็นอย่างยิ่ง

3. อภิปรายเกี่ยวกับภาษาและวรรณคดีเพื่อการสอนภาษาไทย

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรข้อนี้ นับว่ามีความจำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยมาก เพราะองค์ความรู้ทางด้านหลักการใช้ภาษาและวรรณคดีเป็นเนื้อหาสำคัญที่ใช้ในการสอนภาษาไทยทุกระดับชั้น ดังที่ปรากฏในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (2553) ซึ่งระบุว่าการเรียนรู้ภาษาไทยประกอบด้วย 5 สาระ ได้แก่ สาระที่ 1 การอ่าน สาระที่ 2 การเขียน สาระที่ 3 การฟัง การดูและการพูด สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย และสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม ดังนั้น ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรข้อนี้ จึงมีความสำคัญในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านภาษาและวรรณคดีไทยของนักศึกษา

เพื่อให้เป็นครูและผู้นำทางด้านการสอนภาษาไทยที่มีคุณภาพและเป็นผู้รู้แจ้งในวิชาภาษาไทย ทั้งนี้ วรรณ โสมประยูร (2553) กล่าวว่าโครงสร้างของภาษาไทยหรือไวยากรณ์ของภาษาเป็นสิ่งจำเป็นมาก เพราะเป็นระเบียบแบบแผนในการใช้ภาษาของคนในสังคม หากไม่รู้อะบบแบบแผนของภาษา จะทำให้ใช้ภาษาผิดแผกไปย่อมทำให้เกิดปัญหาการใช้ภาษาได้ อีกทั้ง อิงอร สุพันธ์ุณิข (2551) กล่าวว่า วรรณกรรมเขียนขึ้นโดยคน การเรียนรู้อรรถนกรรมจึงทำให้เข้าใจคน เข้าใจสังคมของคนมากขึ้นด้วย จากความสำคัญของภาษาและวรรณคดีไทยข้างต้น กล่าวได้ว่า ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรข้อนี้ เป็นความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณวุฒิบัณฑิตด้านการสอนภาษาไทยเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้คุณวุฒิบัณฑิตเป็นผู้รู้จริงที่จะนำพาศาสตร์การสอนภาษาไทยให้ก้าวไกลได้ต่อไป

4. พัฒนาหลักสูตรเพื่อการสอนภาษาไทยในบริบทต่าง ๆ

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรข้อนี้ นับว่ามีความจำเป็นต่อการพัฒนาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยมาก เพราะหลักสูตรเป็นแม่บทในการจัดการเรียนรู้ ดังที่ ชำรง บัวศรี (2542) กล่าวว่าหลักสูตรเป็นหัวใจของการศึกษาเพราะเป็นสิ่งแสดงให้เห็นว่าสถานศึกษามีจุดมุ่งหมายอย่างไรในการพัฒนาคน ดังนั้น ในการผลิตคุณวุฒิบัณฑิตซึ่งจะไปรับใช้สังคมในฐานะผู้นำด้านการสอนภาษาไทย จึงจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถด้านการพัฒนาหลักสูตร แต่สมภาวะการณ์ที่ผ่านมาพบว่าครูจำนวนหนึ่งไม่เข้าใจกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ดังงานวิจัยของสุวิมล ว่องวาณิชและนางลักษณ์ วิรัชชัย (2547) พบว่าเมื่อให้อำนาจโรงเรียนในการพัฒนาหลักสูตรของตนเอง ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาจำนวนมาก ในขณะที่งานวิจัยอีกจำนวนหนึ่งกลับแสดงให้เห็นว่าความรู้ด้านการพัฒนาหลักสูตรเป็นองค์ความรู้หลักที่จำเป็นสำหรับครูภาษาไทย ดังงานวิจัยของ นภาพร พันธุ์ชัย ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์ สวัสดิ์ โพธิวัฒน์ และฤทัยทรัพย์ ดอกคำ (2557) ที่พบว่าครูภาษาไทยที่จะเป็นผู้นำทางการสอนภาษาไทยได้นั้นต้องมีความรู้ความเข้าใจหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สอดคล้องกับงานวิจัยของดรัลรัตน์ ภิรมกิจ พรณี ลีกิจวัฒน์และปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ (2558) ที่พบว่าความรู้ด้านหลักสูตรเป็นองค์ประกอบการพัฒนาภาวะผู้นำครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ความสำคัญขององค์ความรู้ด้านหลักสูตรดังกล่าว จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนภาษาไทยต้องมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทสถานศึกษา ซึ่งจะนำไปสู่การใช้หลักสูตรที่มีคุณภาพต่อไป ด้วยเหตุนี้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรข้อนี้จึงมีจำเป็นต่อการพัฒนาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยเป็นอย่างยิ่ง

5. ออกแบบการสอนภาษาไทยในบริบทต่าง ๆ

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรข้อนี้ต่อเนื่องมาจากกระบวนการพัฒนาหลักสูตรเพราะการออกแบบการเรียนรู้เป็นกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติอย่างหนึ่ง แม้การออกแบบการเรียนรู้จะเป็นสิ่งที่จำเป็นยิ่ง แต่งานวิจัยจำนวนหนึ่งสะท้อนให้เห็นว่าครูภาษาไทยยังคงขาดความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ เช่น งานวิจัยของสิริอร จุลทรัพย์ (2555) ที่พบว่าครูยังคงออกแบบการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบเดิม ๆ คือกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนรู้และการประเมินผล โดยสาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากครูขาดผู้แนะนำในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ยิ่งไปกว่านั้น งานวิจัยของพรรณรอง รัตนไชย (2555) ยังพบว่าครูภาษาไทยส่วนหนึ่งใช้แผนการจัดการเรียนรู้รายหน่วยแบบสำเร็จรูป โดยไม่ได้ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยผ่านการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งการเรียนรู้ภายนอก การจัดการเรียนรู้แก่นักศึกษาในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาภาษาไทย จึงได้ระบุดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรข้างต้นเพื่อเป็นการวางเป้าหมายในการพัฒนานักศึกษาอย่างหนึ่ง

6. ใช้แหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ที่เป็นภาษาอังกฤษในการอ้างอิงทางวิชาการ

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังข้อนี้ มีความจำเป็นมากต่อการพัฒนาคุณวุฒิบัณฑิตด้านการสอนภาษาไทย เพราะในบริบทปัจจุบันเป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสาร ดังที่กรอบการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ระบุว่าทักษะสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี เป็นทักษะสำคัญของมนุษย์ยุคนี้ ดังนั้น นักศึกษาจึงจำเป็นต้องก้าวทันวิทยาการต่าง ๆ โดยเฉพาะงานด้านการเรียนการสอนที่เป็นความรู้สากล ซึ่งส่วนมากจะถ่ายทอดด้วยภาษาอังกฤษ รสสุคนธ์ อุดมศรี ชุมภู เมืองคลี ศิริรัตน์ น้ำจันทร์ และชไมพร ตะเภททอง (2559) พบว่าทักษะภาษาอังกฤษมีผลต่อศักยภาพในการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศจากฐานข้อมูลต่าง ๆ ดังนั้นทักษะด้านภาษาอังกฤษจึงจำเป็นต่อการเรียนรู้ในยุคนี้มาก สอดคล้องกับที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2554) กำหนดให้การมีทักษะภาษาอังกฤษเป็นทักษะพื้นฐานในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จึงกล่าวได้ว่า ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรข้อนี้ซึ่งมุ่งให้นักศึกษาค้นคว้าคุณวุฒิบัณฑิตมีทักษะภาษาอังกฤษในการสืบค้นและเรียนรู้ มีความสำคัญมาก และเป็นปัจจัยหนึ่งในการเป็นผู้นำด้านการเรียนการสอนที่มีความเป็นสากล

7. ผลงานวิจัยทางการสอนภาษาไทยที่ได้รับการตีพิมพ์ในระดับชาติหรือนานาชาติ

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรข้อนี้ มีความจำเป็นมากต่อการพัฒนาคุณวุฒิบัณฑิตด้านการสอนภาษาไทย เพราะการวิจัยเป็นเงื่อนไขในการสำเร็จการศึกษาอย่างหนึ่ง โดยงานวิจัยระดับคุณวุฒิบัณฑิตนี้ ต้องเป็นงานวิจัยที่มีคุณภาพมาก ดังที่ ธิติพัฒน์ เอี่ยมนิรันดร์ (2556) ระบุว่า ลักษณะการศึกษาในระดับคุณวุฒิบัณฑิตประการหนึ่งคือคุณวุฒิบัณฑิตต้องทำวิจัยที่ลึกซึ้งและซับซ้อนขึ้น การผลิตงานวิจัยดังกล่าวจึงต้องเป็นงานวิจัยที่มีคุณภาพและเมื่อเผยแพร่ก็ต้องมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการสอนภาษาไทยในระดับชาติขึ้นไป ซึ่งอาจนับได้ว่าเป็นหน้าที่อย่างหนึ่งของคุณวุฒิบัณฑิต สอดคล้องกับบุหงา วชิระศักดิ์มิ่งคล (2563) กล่าวว่า การเผยแพร่องค์ความรู้เป็นพันธะหน้าที่อย่างหนึ่งของผู้นำทางวิชาการ อีกทั้งการกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรข้อนี้ ยังมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาทักษะการวิจัยของครูประจำการภาษาไทยด้วย เพราะงานวิจัยของธวัชรัตน์ ทิพย์รักษ์ (2552) ได้แสดงให้เห็นว่าครูมีความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียนในระดับปานกลางเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ จึงจำเป็นต้องกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรด้านการวิจัยในการเป็นส่วนหนึ่งเพื่อพัฒนาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

8. สร้างองค์ความรู้ใหม่ทางการสอนภาษาไทยจากการวิจัย

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรข้อนี้ นับว่ามีความจำเป็นต่อการพัฒนาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยมาก เพราะองค์ความรู้ใหม่หรือนวัตกรรมเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาวงการการสอนภาษาไทยให้ปรับเปลี่ยนจากแนวการสอนจากแบบเดิม ๆ ไปสู่การสอนแบบใหม่ที่มีคุณภาพมากขึ้น ผ่านการใช้สื่อใหม่ รูปแบบใหม่ วิธีใหม่ เทคนิคใหม่ ฯลฯ เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนยุคใหม่ในบริบทที่แปรเปลี่ยนไปอยู่เสมอ องค์ความรู้ใหม่เป็นสิ่งที่คุณวุฒิบัณฑิตทุกสาขาวิชาจำเป็นต้องพัฒนาขึ้น ดังที่ ธิติพัฒน์ เอี่ยมนิรันดร์ (2556) ระบุว่าลักษณะการศึกษาในระดับคุณวุฒิบัณฑิตประการหนึ่งคือจะต้องสร้างองค์ความรู้ใหม่ รวมถึงต้องทำวิจัยที่ลึกซึ้ง ซับซ้อนขึ้น ยิ่งไปกว่านั้น สุทธิดา พวงเฟื่อง และทองเหลือ แยมศิริ (2562) ได้ศึกษาและพบว่าทักษะนวัตกรรมเป็นคุณลักษณะประการหนึ่งของครูภาษาไทยในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับที่บุหงา วชิระศักดิ์มิ่งคล (2563) ที่กล่าวว่าบุคคลที่มีความสามารถในการพัฒนานวัตกรรมเชิงวิชาชีพได้ นับว่าเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้วยเหตุนี้ หลักสูตรปริญญาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาผู้นำด้านการสอนภาษาไทย จึงกล่าวได้ว่าผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรเกี่ยวกับการสร้างองค์ความรู้ใหม่เพื่อการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยนี้ จึงมีความจำเป็นเป็นอย่างยิ่ง

9. นำทักษะการคิดอย่างสร้างสรรค์มาใช้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรข้อนี้ มีความสำคัญในการพัฒนานักศึกษาในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากรมาก เนื่องจากจุดเน้นของมหาวิทยาลัยศิลปากรคือเป็นมหาวิทยาลัยแห่งการสร้างสรรค์ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรข้อนี้ จึงสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยโดยตรง ยิ่งไปกว่านั้น กระบวนการคิดสร้างสรรค์ยังเป็นกระบวนการคิดขั้นสูง (High order - thinking) ตามแนวคิดของ Bloom revised taxonomy ด้วย ทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุธิดา พวงเฟื่อง และทองเหลือ แยมศิริ (2562) ที่พบว่าคุณลักษณะของครูภาษาไทยในศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะประการหนึ่งคือ ครูต้องมีทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ด้วยเหตุนี้ จึงกล่าวได้ว่าการกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรข้อนี้ จำเป็นในการพัฒนานักศึกษาในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยมาก

10. ทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วยความรับผิดชอบและมีจิตสาธารณะ

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรข้อนี้ นับว่ามีความจำเป็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยมาก เพราะการทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 ดังปรากฏในกรอบแนวคิดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะชีวิตและอาชีพและทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ที่ระบุให้การทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นทักษะย่อย ยิ่งไปกว่านั้น การทำงานร่วมกับผู้อื่นนี้ ยังเป็นคุณลักษณะจำเป็นของผู้ประกอบวิชาชีพครูด้วย ดังข้อมูลจากงานวิจัยของพิรญาณ์ จุ้ยเจริญ (2557) ที่พบว่าการทำงานเป็นทีมเป็นสมรรถนะหลักของคนเป็นครู อย่างไรก็ตาม การทำงานร่วมกับผู้อื่นจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องควบคู่ไปกับการมีจิตสาธารณะ เพราะในการทำงานต้องอาศัยการเสียสละ การวิจัยของปราณี อ่อนศรี สายสมร เฉลยกิตติ วรรณรัตน์ ศรีกนก และแอน ไทยอุดม (2557) ศึกษาจิตสาธารณะของนักเรียน พบว่า นักเรียนส่วนหนึ่งมีจิตสาธารณะในระดับดีเท่านั้น โดยด้านการดูแลรักษาของส่วนรวมอยู่ในระดับต่ำที่สุด ด้วยเหตุที่นักเรียนมีคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะในระดับที่ไม่น่าพอใจ จึงสมควรอย่างยิ่งที่ผู้ประกอบวิชาชีพครูจำเป็นต้องแสดงพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่าง ดังนั้น การกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรข้อนี้สำหรับนักศึกษาคุณลักษณะบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยจึงมีความเหมาะสมเป็นอย่างยิ่ง

11. มีจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ ได้แก่ ไม่ลักลอบการณกรรม และไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรข้อนี้ นับว่ามีความจำเป็นต่อการพัฒนาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยมาก เพราะจรรยาบรรณเป็นข้อพึงปฏิบัติในการทำหน้าที่ทั้งในทางวิชาการและวิชาชีพ โดยเฉพาะผู้ประกอบการวิชาชีพครูซึ่งเป็นต้นแบบในการประพฤติปฏิบัติตน ยิ่งต้องมีความเคร่งครัดในด้านคุณธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของจรัสรัตน์ บุญทองและต๋องลักษณ์ บุญธรรม (2561) ที่พบว่าจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับคนเป็นครู โดยครูจะต้องมีการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม มีวินัยและความรับผิดชอบในวิชาชีพ ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และมีความรักและศรัทธาในวิชาชีพครูตามลำดับ ยิ่งไปกว่านั้น บุหงา วชิระศักดิ์มงคล (2563) ยังระบุว่า การมีคุณธรรมจริยธรรมนับเป็นคุณลักษณะของผู้นำทางวิชาการประการหนึ่ง ด้วยเหตุนี้ จึงกล่าวได้ว่า ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรข้อนี้ มีความสำคัญในการพัฒนานักศึกษาในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยให้เป็นครูและผู้นำด้านการสอนภาษาไทยที่มีคุณภาพ

2. การอภิปรายผลการศึกษารายการการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

การศึกษารายการการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ได้รับการประเมินว่าผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรมีคุณภาพในระดับดีถึงดีมาก อภิปรายได้ว่าผลการประเมินดังกล่าวอาจเกิดจากปัจจัย ดังนี้

1. การศึกษารายการการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร ผู้วิจัยได้ดำเนินการสนทนากลุ่ม (focus group) จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งเป็นผู้แทนของกลุ่มต่าง ๆ คือ ผู้แทนผู้เชี่ยวชาญด้านวรรณคดีไทย ผู้แทนผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย ผู้แทนผู้ใช้บัณฑิต ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ และผู้แทนผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาและภาษาศาสตร์ การดำเนินการดังกล่าว สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตรซึ่งกำหนดโดยระบบเครือข่ายประกันคุณภาพมหาวิทยาลัย อาเซียน ซึ่งจะมีผลโดยตรงที่ทำให้การกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรนี้ มาจากความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้ใช้บัณฑิตที่แท้จริง การกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรดังกล่าวจึงสอดคล้องกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่ต้องการในโลกแห่งการทำงานอย่างแท้จริง

2. การศึกษาผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร ผู้วิจัยได้ศึกษาอิทธิพลรอบด้านที่มีผลต่อกระบวนการกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เช่น วิสัยทัศน์และพันธกิจมหาวิทยาลัยศิลปากร ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ฯลฯ การศึกษาข้อมูลอย่างรอบด้านนี้ทำให้การกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรสามารถตอบสนองความต้องการในสภาพจริงได้อย่างดี สอดคล้องกับหลักการพัฒนาหลักสูตร ดังที่ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2557) และ Hansen (1995) ระบุว่าการพัฒนาหลักสูตรที่ดีต้องสอดคล้องกับบริบทต่าง ๆ เช่น นโยบายที่เกี่ยวข้อง บริบทที่เกี่ยวข้อง ชีวิตจริงของผู้เรียน เป็นต้น

การศึกษาผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยนี้ จึงทำให้ได้มาซึ่งผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรที่มีคุณภาพ และคาดหวังได้ว่าจะสามารถพัฒนาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเป็นผู้นำทางวิชาการทางด้านการสอนภาษาไทยได้เป็นอย่างดี ทั้งยังส่งเสริมให้คุณวุฒิบัณฑิตสามารถประกอบวิชาชีพครูได้อย่างมีมาตรฐานทั้งในระดับชาติและอาเซียนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ควรส่งเสริมให้มีการศึกษาผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรในทุกหลักสูตร เพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
2. ควรมีการกำกับติดตามถึงกระบวนการพัฒนาหลักสูตรว่าผลการเรียนรู้ที่คาดหวังข้อนี้จะสอดคล้องกับองค์ประกอบต่าง ๆ ในหลักสูตรหรือไม่ ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดรายวิชา การกำหนดระบบการวัดและประเมินผล เป็นต้น
3. ควรศึกษาอิทธิพลที่มีผลต่อการกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรที่กว้างขึ้น เช่น การศึกษาอัตลักษณ์ชุมชน แนวคิดไทยแลนด์ 4.0 เป็นต้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กมลพร บัณฑิตยานนท์ และวิภาวรรณ วงษ์สุวรรณ คงเฝ้า. (2555). การประเมินและติดตามผล
หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2538) สาขามัธยมศึกษา วิชาเอกภาษาไทย.
วารสารครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 40(1): 218-232.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). *แนวการจัดการเรียนรู้สู่อาเซียน*. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กึ่งกาญจน์ บุณสินวัฒน์กุล. (2561). การประเมินหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย
(5ปี). *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*. 16(1): 132-145.
- คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา. 2561. *Guide to AUN-QA*. พะเยา:
มหาวิทยาลัยพะเยา.
- คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. (2563). *ปณิธาน วิสัยทัศน์ พันธกิจ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร*. เข้าถึงเมื่อ 10 กุมภาพันธ์. เข้าถึงได้จาก [www.educ.su.ac.th
/index.php/th/2015-04-03-08-04-58/2015-04-03-08-30-48](http://www.educ.su.ac.th/index.php/th/2015-04-03-08-04-58/2015-04-03-08-30-48).
- จूरรัตน์ บุญทอง และต้องลักษณ์ บุญธรรม. (2561). ความต้องการจำเป็นการพัฒนาสมรรถนะหลัก
ด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
จังหวัดนนทบุรี. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร*. 38(3): 15-34.
- ชวลิต ชูแก้วแพง. (2559). *การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร แนวคิดและกระบวนการ*. กรุงเทพมหานคร:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชลธิชา หอมพุ่มและคณะ. (2559). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. *Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับ
ภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ*. 9(3): 408-420.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2556). *การพัฒนาหลักสูตร ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร: วิพรินท์.
- ณัฐพงศ์ชัย ไทรพงษ์พันธ์. (2557). *การพัฒนาหลักสูตร*. เอกสารประกอบการสอนสาขาวิชาหลักสูตร
และการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- ดรัลรัตน์ ภิรมกิจ, พรณี ลีกิจวัฒน์ และปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์. (2558). การวิเคราะห์
องค์ประกอบสมรรถนะการสอนของครูภาษาไทยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม. 14(3): 304-311.

- ธวัชรรัตน์ ทิพย์รักษ์. (2552). *สภาพและปัญหาการทำวิจัยเพื่อพัฒนาวิชาชีพของครูภาษาไทย โรงเรียนวาริชียงใหม่*. การค้นคว้าแบบอิสระ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การสอนภาษาไทย) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธิติพัฒน์ เอี่ยมนิรันดร์. (2556). การเขียนข้อเสนอโครงการวิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์และการจัดทำบทความเพื่อเผยแพร่ผลงานวิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์. เข้าถึงเมื่อ 10 กุมภาพันธ์. เข้าถึงได้จาก http://rlc.nrct.go.th/ewt_dl.php?nid=1133
- ธำรง บัวศรี. (2542). *ทฤษฎีหลักสูตร การออกแบบและพัฒนา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ธนรัช.
- นภาพร พันธุ์ชัย, ดิกานต์ เพ็ชรธัญญกรณ์, สวัสดิ์ โพธิวัฒน์, ฤทัยทรัพย์ ดอกคำ (2557). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา*. 37(1): 77-84.
- บุษบา บัวสมบูรณ์ และคณะ. (2560). *รายงานการวิจัย การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (หลักสูตรปรับปรุง 2557)*. นครปฐม: ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุษบา บัวสมบูรณ์ และพิณพจน์ คงวิจิตรต์. (2562). *การพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรให้สอดคล้องกับระบบเครือข่ายประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยอาเซียน*. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, ได้รับทุนสนับสนุนจากภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน.
- บุหงา วชิระศักดิ์มงคล. (2563). *ภาวะผู้นำทางวิชาการ*. เข้าถึงเมื่อ 10 กุมภาพันธ์. เข้าถึงได้จาก http://office.nu.ac.th/edu_teach/ASS/Download/vchk-B1.%E0%B8%A0%E0%B8%B2%E0%B8%A7%E0%B8%B0%E0%B8%9C%E0%B8%B9%E0%B9%89%E0%B8%99%E0%B8%B3%E0%B8%97%E0%B8%B2%E0%B8%87%E0%B8%A7%E0%B8%B4%E0%B8%8A%E0%B8%B2%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3.pdf
- ปราณี อ่อนศรี, สายสมร เฉลยกิตติ, วรณรัตน์ ศรีกนก และแอน ไทยอุดม. (2557). การศึกษาจิตสาธารณะของนักเรียนห้องเรียนพิเศษ โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย. *เวชสารแพทย์ทหารบก*. 67(3): 103-110.
- พรรณรอง รัตนไชย. (2555). *สภาพปัญหาและการนำเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีและวรรณกรรมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. (2542, 14 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา. หน้า 4.
- พิรญาณ์ จุ้ยเจริญ. (2557). การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะข้าราชการครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2561). *AUN-QA (Asean University Network Quality Assurance)*. เข้าถึงเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2563. เข้าถึงได้จาก <http://qa.swu.ac.th/aunqa.html>.
- ภาสพงศ์ ผิวพอใช้. (2555). การพัฒนาหลักสูตรแบบเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้โดยใช้แนวคิดภาษาศาสตร์สังคมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการสนทนาภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รสสุคนธ์ อุดมศรี ชุมภู เมืองคลี ศิริรัตน์ น้ำจันทร์ และชไมพร ตะเกาทอง. (2559). การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. *วารสารสารสนเทศ*. 15(2): 82-91.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2557). *ทฤษฎี*. เข้าถึงเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2563. เข้าถึงได้จาก <http://www.royin.go.th/?knowledges=ทฤษฎี-๒๓-ตุลาคม-๒๕๕๗>
- วรรณิ โสมประยูร. (2553). *การสอนภาษาไทย*. กรุงเทพมหานคร: ดอกหญ้า.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537). *กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ภาคปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- สังัด อุทรานันท์. (2532). *พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมพร ร่วมสุขและคณะ. (2559). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. *Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ*. 9(1): 1,117-1,128.
- สิริอร จุลทรัพย์, 2555. *สภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนของครูภาษาไทยในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุบิน ไชยยะ, พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ และปิยพงศ์ สุเมตติกุล. (2558). ทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย: กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี. *วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*. 21(3): 149-176.
- สุวิมล ว่องวาณิช และนางลักษณ์ วิรัชชัย. (2547). การประเมินผลการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 พหุกรณีศึกษา. เอกสารการประชุมทางวิชาการ การวิจัยเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. วันที่ 19-20 กรกฎาคม 2547.
- สุดธิดา พ่วงเฟื่อง และทองเหลือ แยมศิริ. (2562). รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครูของครูภาษาไทยในศตวรรษที่ 21. *บัณฑิตศึกษานิตยสาร* วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์. 7(3): 137-150.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). *แนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร. (2556). *งานประกันคุณภาพ*. เข้าถึงเมื่อ 22 สิงหาคม 2561. เข้าถึงได้จาก <http://www.su.ac.th/th/qa-newsfeed.php>.
- อิงอร สุพันธ์ุวณิช. (2551). *รัก ทุกข์ สุข โศกในงานวรรณกรรมไทย: ภาพสะท้อนจากอดีตสู่ปัจจุบัน*. กรุงเทพมหานคร: สร้างสรรค์บุ๊คส์.
- อุษณีย์ ศรีธัญรัตน์. (2556). *เครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน: ความร่วมมือด้านการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของอาเซียน*. http://www.prd.go.th/download/article/article_20130121100453.pdf

ภาษาอังกฤษ

- ASEAN University network. (2015). *Guide to AUN – QA assessment at programme level version 3.0*. Bangkok: ASEAN university network.
- Davis, M.H. (2003). Outcome-based education. *JVME*, 30(March): 227-232.

- Glathorn, A.A. (1993). Perspectives and Imperative outcome-based education: reform and the curriculum process. *Journal of curriculum and supervision*, 8(1): 354-363.
- Hansen, R.E. (1995). *Five Principles for Guiding Curriculum Development Practice*. Ontario: Curriculum Division, Technological Education, The University of Western Ontario.
- Harden, R.M. (2002). Development in outcome-based education. *Medical teacher*. 24, 1: 117-120.
- Kaliannan, M. and Chandran, S.D. (2009). Empowering student through outcome-based education (OBE). *Research in education*. 87,(1): 50-67.
- Keenan, D.S. (2013). Experiential learning and outcome based education: a bridge too far within the current education and training paradigm. *Journal of applied learning technology*. 3,(1): 13-19.
- Lorenzen, M. (1999). Using outcome-based education in the planning and teaching of new information technologies. *Journal of library administration*, 26(3): 141-152.
- Mukhopadhyay, S. and Smith, S. (2010). Outcome-based education: Principle and practice. *Journal of obstetrics and gynecology*. 30,(1): 790-794.
- Novianti, S., Refnaldi, R. and Adnan, A. (2018). Alumni's Perception on Expected Learning Outcomes of ELT Program at UNP (Based on AUN-QA Criteria). *Journal of English Language Teaching*. 7(3): 453-463.
- Partnership for 21st century skills. (2009). *Framework for 21st century learning*. Retrived 10 February 2020. From <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED519462.pdf>
- Refnaldi, R. and Arianto, M. A. (2017). The Voice of Alumni in Curriculum Develo[ment: A Step to Meet the Standards of ASEAN University Network Quality Assurance (AUN-QA). *Lingua Didaktika*. 11(2): 138-145.
- Refnaldi, R., Fitrawati, F. and Adnan, A. (2017). From Need Analysis to ELT Study Program Learning Outcome Development: Meeting the Standard of the ASEAN University Network Quality Asssuance (AUN-QA). *Advance in Social Science, Education and Humanitied Research*. 6(148): 12-19.
- Shoikova, E.D. and Krumova, M.J. (2010). O*net and competency based education. *Journal of electronics*. 4(1): 145-151.

Smith, S.R. (2001). *Outcome-based curriculum the Netherland association for medical education*. Retrived 10 October 2019. From: http://www.nvmo.nl/resources/js/tinymce/plugins/imagemanager/file/20120926_HFDS24boekXX-2002_Barr-H_Interprofessional_Education.pdf.

Sweet, C. (1999). *Anatomy of an online focus group*. Retrived 10 January 2020. From: http://www.quirk.com/articles/article.asp?arg_ArticleId=548.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้แทนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

1. รองศาสตราจารย์ ดร.สายวรุณ สุนทรโรทก

การศึกษา	อักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ภาษาไทย) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อักษรศาสตรมหาบัณฑิต (วรรณคดีเปรียบเทียบ) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อักษรศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปัจจุบัน	รองศาสตราจารย์ประจำสาขาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทยและภาษา ตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลพัทธ์ ใจเยือกเย็น

การศึกษา	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน) มหาวิทยาลัยศิลปากร ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การสอนภาษาไทย) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยมหิดล
ปัจจุบัน	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

3. อาจารย์ ดร.รัชนีญา กลิ่นน้ำหอม

การศึกษา	อักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ภาษาไทย) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทยและมนุษยศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ศึกษาศาสตรบัณฑิต (เกียรติคุณอันดับ 1) (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปัจจุบัน	อาจารย์ประจำหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

4. อาจารย์ ดร.สิระ สมนาม

การศึกษา	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน) มหาวิทยาลัยศิลปากร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การสอนภาษาไทย) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
----------	---

ปัจจุบัน อาจารย์ประจำสาขาภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตร การสอนและการเรียนรู้
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

5. ดร. ชยพร กระต่ายทอง

การศึกษา ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การสอนภาษาไทย) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปัจจุบัน นักวิชาการศึกษานานาชาติพิเศษ กลุ่มพัฒนาหลักสูตรและมาตรฐาน
การเรียนรู้ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

6. ดร.ดวงใจ บุญยะภาส

การศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา)
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
การศึกษามหาบัณฑิต (การวัดผลการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ศึกษาศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ1) (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปัจจุบัน ผู้อำนวยการสถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณาเครื่องมือวิจัย

1. อาจารย์ ดร.อุบลวรรณ ส่งเสริม

การศึกษา	ครุศาสตรบัณฑิต (ภาษาอังกฤษ) สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน) มหาวิทยาลัยขอนแก่น ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ปัจจุบัน	อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

2. อาจารย์ ดร.กิ่งกาญจน์ บุรณสินวัฒนกุล

การศึกษา	การศึกษามหาบัณฑิต (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การสอนภาษาไทย) มหาวิทยาลัยศิลปากร ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน) มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปัจจุบัน	อาจารย์ประจำหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3. อาจารย์ ดร.สรภัส น้าสมบุรณ์

การศึกษา	ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (วิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหิดล ศึกษาศาสตรบัณฑิต (สังคมศึกษา) มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปัจจุบัน	อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของ
หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรทิพย์ แข็งขัน

การศึกษา	ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การสอนภาษาไทย) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ครุศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย) เกียรตินิยมอันดับ 2 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปัจจุบัน	อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สำเนียงงาม

การศึกษา	อักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ภาษาไทย) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การสอนภาษาไทย) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ครุศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย) เกียรตินิยม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปัจจุบัน	อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวรรณ วนิชวัฒนวรชัย

การศึกษา	ครุศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย) สถาบันราชภัฏนครปฐม ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการนิเทศ) มหาวิทยาลัยศิลปากร ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน) มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปัจจุบัน	รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

**แบบสัมภาษณ์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจากบัณฑิต
ในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย**

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ชื่อ-สกุล .....

ตำแหน่ง .....

สถานที่ทำงาน .....

ส่วนที่ 2 ประเด็นที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม

ท่านเห็นว่าผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจากนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ควรมีคุณลักษณะในด้านต่อไปนี้ อย่างไร

1. ด้านความรู้ความสามารถ

1.1 ด้านหลักภาษาและภาษาศาสตร์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.2 ด้านวรรณคดีและวรรณกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.3 ด้านศาสตร์การสอนภาษาไทย (หลักสูตร/การออกแบบการสอน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.4 ด้านสถิติ วิจัยและการประเมินผล

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.5 องค์ความรู้ด้านอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ด้านทักษะ/กระบวนการ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ด้านจิตพิสัย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ .....

(ผู้บันทึก)

แบบประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

คำชี้แจง ทำเครื่องหมาย ✓ หน้าตัวเลขที่แทนค่าด้วยระดับคุณภาพของผลการเรียนรู้
ที่คาดหวังฯ

หมายเลข 5	หมายถึง	คุณภาพดีมาก
หมายเลข 4	หมายถึง	คุณภาพดี
หมายเลข 3	หมายถึง	คุณภาพพอใช้
หมายเลข 2	หมายถึง	คุณภาพน้อย
หมายเลข 1	หมายถึง	คุณภาพน้อยที่สุด

ลำดับ ที่	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLOs)	ระดับคุณภาพ					หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
1	อธิบายทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์ การสอนภาษาไทย						
2	อภิปรายประเด็นและแนวโน้มทางการสอน ภาษาไทย						
3	อภิปรายเกี่ยวกับภาษาและวรรณคดีเพื่อ การสอนภาษาไทย						
4	พัฒนาหลักสูตรเพื่อการสอนภาษาไทยใน บริบทต่าง ๆ						
5	ออกแบบการสอนภาษาไทยในบริบท ต่าง ๆ						
6	ใช้แหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ที่เป็น ภาษาอังกฤษในการอ้างอิงทางวิชาการ						
7	ผลิตงานวิจัยทางการสอนภาษาไทยที่ ได้รับการตีพิมพ์ในระดับชาติหรือนานาชาติ						
8	สร้างองค์ความรู้ใหม่ทางการสอน ภาษาไทยจากการวิจัย						
9	นำทักษะการคิดอย่างสร้างสรรค์มาใช้ใน						

ภาคผนวก ค
การวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือวิจัย

ตารางที่ 16 คุณภาพของแบบสัมภาษณ์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจากบัณฑิตในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

ที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ระดับ คุณภาพ	แปลผล
		1	2	3		
1	ท่านเห็นว่าผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจาก นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตร ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ควร มีคุณลักษณะในด้านต่อไปนี้ อย่างไร: ความรู้ด้านหลักภาษาและภาษาศาสตร์	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2	ท่านเห็นว่าผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจาก นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตร ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ควร มีคุณลักษณะในด้านต่อไปนี้ อย่างไร: ความรู้ด้านวรรณคดีและวรรณกรรม	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3	ท่านเห็นว่าผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจาก นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตร ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ควร มีคุณลักษณะในด้านต่อไปนี้ อย่างไร: ความรู้ด้านศาสตร์การสอนภาษาไทย (หลักสูตร/การออกแบบการสอน)	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ระดับ คุณภาพ	แปลผล
		1	2	3		
4	ท่านเห็นว่าผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจาก นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตร ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ควรมี คุณลักษณะในด้านต่อไปนี้ อย่างไร: ความรู้ด้านสถิติ วิจัยและการประเมินผล	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5	ท่านเห็นว่าผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจาก นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตร ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ควรมี คุณลักษณะในด้านต่อไปนี้ อย่างไร: องค์ความรู้ด้านอื่น ๆ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6	ท่านเห็นว่าผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจาก นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตร ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ควรมี คุณลักษณะในด้านต่อไปนี้ อย่างไร: ด้านทักษะ/กระบวนการ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
7	ท่านเห็นว่าผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจาก นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตร ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ควรมี คุณลักษณะในด้านต่อไปนี้ อย่างไร: ด้านจิตพิสัย	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ 17 คุณภาพของแบบประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ที่	ประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ระดับ คุณภาพ	แปลผล
		1	2	3		
1	แบบประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย	1	1	0	0.66	ใช้ได้

กมล โพรธิเย็น, **บุษบา บัวสมบุรณ์และฐิติพร สังขรัตน์**. (2560). “การพัฒนารูปแบบ การเรียนการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ร่วมกับทฤษฎีการเรียนรู้จากตัว แบบเพื่อสร้างความสามารถในการเขียนเรียงความภาษาไทยของนักศึกษาระดับ ปริญญาบัณฑิต.” วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา สาขามนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์. 11, 1(มกราคม-เมษายน): 49-59.

พินดา วราสุนันท์, **บุษบา บัวสมบุรณ์**, ฐิติญา จันทร์ชูสกุลและณัฐกิตติ์ นาทา. (2560). “ผลการนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ไปใช้ในการสอน อ่านและเขียนภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาในเขตกรุงเทพและปริมณฑล.” วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 18, 1(มกราคม-เมษายน): 55-69.

หนังสือ

บุษบา เรืองศรี. 2560. “การพูดในที่ประชุมชน” ใน ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร, จุไรรัตน์ ลักษณะศิริและวีระวัฒน์ อินทรพร (บรรณาธิการ). พิมพ์ครั้งที่ 3. นครปฐม: โครงการ ตำราและหนังสือ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. หน้า 255-287.

นายพิณพจน์ คงวิจิตต์

ตำแหน่งทางวิชาการ	อาจารย์
คุณวุฒิระดับอุดมศึกษา	ปร.ด. (หลักสูตรและการสอน) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ค.ม. (การสอนภาษาไทย) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ค.บ. (มัธยมศึกษา) วิชาเอกภาษาไทย (เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ศศ.บ. (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผลงานทางวิชาการ

บุษบา บัวสมบุรณ์ และพิณพจน์ คงวิจิตต์. (2562). การพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562) คณะ ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรให้สอดคล้องกับระบบเครือข่ายประกัน คุณภาพมหาวิทยาลัยอาเซียน. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, ได้รับทุนสนับสนุนจากภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน.